Met Urania naar Colombia

Maart 2018

Realisatie: Freddy Hordies

Unieke natuurervaring in COLOMBIA

Van 3 tot 18 maart 2018

Beste medereizigers,

Hierna volgt een uitgebreid verslag van onze natuurreis door Colombia.
Dit boekje is tot stand gekomen door het mixen van eigen notities en artikels en foto's geplukt van Internet.
Mijn dank aan de verschillende fotoleveranciers en aan Walter voor de talrijke opzoekingen, meer specifiek het identificeren van vogels op basis van onze foto's, het achterhalen van de namen en de adressen van onze talloze gidsen en begeleiders en het geduldig herlezen en verbeteren van de teksten.

Tekstinfo

Weetjes en detailinfo's over specifieke onderwerpen komen dikwijls van Internet en staan in *italic.*
Voor dieren en planten worden, indien beschikbaar, de Nederlandse, Engelse en Latijnse namen weergegeven. Om de lopende tekst vlotter leesbaar te maken, wordt de vertaling van de namen van geobserveerde dieren maar één keer meegegeven, en dit bij de eerste waarneming.
Dit reisverslag zal ook te lezen zijn op de website www.freddyhordies.com samen met vele andere reisverslagen van o.m. Urania reizen en talrijke foto's en videoclips. Omwille van de publicatie op Internet zal in deze bundel geen lijst van deelnemers en e-mail adressen worden opgenomen om de privacy te garanderen.

Reisorganisatie

Astroreizen: www.astroreizen.be
Werner en Hilde Hamelinck: wh@urania.be
Dromen: www.dromen.be

De vlag van Colombia

De kleuren van de vlag gaan terug tot 1810 en hebben hun oorsprong in de strijd tegen de Spanjaarden, toen de Venezolaanse generaal Francisco de Miranda een geel-blauw-rode vlag in gebruik nam. Deze vlag symboliseert de Atlantische Oceaan (de blauwe band), die tussen Spanje (rood, verwijst ook naar de Spaanse terreur) en de Nieuwe Wereld (geel) ligt en daarmee de onafhankelijkheid van de voormalige Spaanse kolonies. Deze kleuren werden in 1819 de kleuren van de door Simón Bolívar gestichte republiek Groot-Colombia, een federatie van het huidige Colombia (inclusief het huidige Panama) met Venezuela en Ecuador die in 1830 ten onder ging. Sindsdien gebruiken Colombia, Venezuela en Ecuador alle drie een geel-blauw-rode vlag.

Programma

Zaterdag 3 maart: Brussel-Madrid-Bogotá. Overnachting: Hotel B.O.G.
Zondag 4 maart: Bezoek Bogotá
Maandag 5 maart: Natuurpark Chingaza
Dinsdag 6 maart: Vlucht Bogotá-Leticia. Natuurpark Tanimboca. Overnachting: Decalodge Ticuna
Woensdag 7 maart: Boottocht naar "El Milagro de Marasha" in Peru
Donderdag 8 maart: Boottocht naar de Indianengemeenschap Mocagua. Junglemeren Tarapoto
Vrijdag 9 maart: Vlucht Leticia-Bogotá-Pereira. Overnachting: Casa San Carlos.
Zaterdag 10 maart: Valle de Cocora met de "Palma de Cera" en natuurreservaat Acaime
Zondag 11 maart: Natuurreservaat Otún Quimbaya en bezoek aan koffie-finca Don Manolo
Maandag 12 maart: Vlucht Pereira-Bogotá-Cartagena. Wandeling Gabriel García Márquez
Overnachting: Hotel Boutique Ananda
Dinsdag 13 maart: Transfer per boot naar Isla Múcura. Overnachting: Hotel Punta Faro
Woensdag 14 maart: Vrije dag
Donderdag 15 maart: Boottocht naar Natuurpark Sanguaré
Vrijdag 16 maart: Transfer per boot naar Cartagena. Bezoek van het Spaanse fort
Overnachting: Boutique Hotel Ananda
Zaterdag 17 maart: Halve dag vrij. Vluchten Cartagena-Bogotá-Madrid
Zondag 18 maart: Vlucht Madrid-Brussel

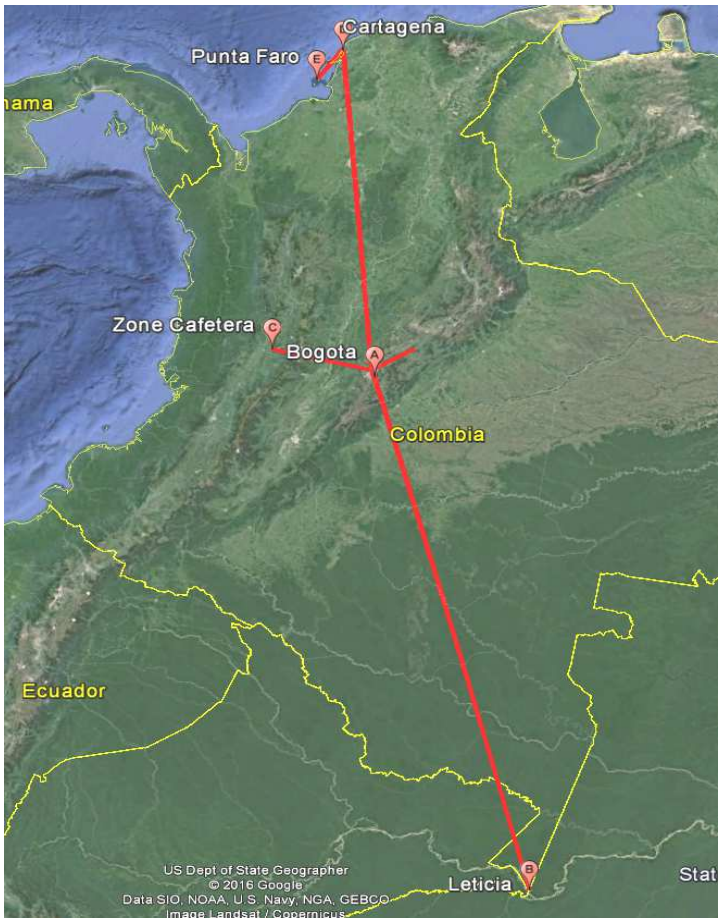

Gidsen en begeleiders:

Zaterdag 3 tot vrijdag 9: Ieva: ieva.sulskute@gmail.com
Zondag 4: Bogotá en Cerro Monserrate: Juan-Carlos
Maandag 5: Páramo: Sebastian: juanleon@javeriana.edu.co en oudere man
Dinsdag 6: Leticia: Ieva en Talu en Elvis
Talu: mlbolanos@opepa.org, blijft tot vrijdag 9
Elvis: elviscuevamarquez@yahoo.com, blijft tot vrijdag 9
Vrijdag 9: Pereira: César Augusto Angel Valencia en Juan Camilo tot maandag 12
cesar.angel@naturetrips.co
camilophidio19@gmail.com
Maandag 12: Vivian is onze nieuwe begeleidster tot vrijdag 16
Woensdag 14: nieuwe gids is John Cabrera tot donderdag 15
Donderdag 15: Sanguaré: lokale gids, Margarita Caly Uparela
Vrijdag 16: Cartagena: nieuwe gids Edgar
afscheidsdiner met Vivian en Christiana
Salsa-bar met Christiana

Een klein stukje geschiedenis

In het jaar 1499 was het de Spanjaard Alonso de Ojeda die als eerste voet op Colombiaanse bodem zette. Het huidige Colombia werd in 1536 ontdekt door Gonzalo Jiménez de Quesada en Sebastián de Belalcázar, waarna het daarna voor lange tijd een Spaanse kolonie was. In 1810 verklaarde Colombia zich onafhankelijk, maar pas in 1819 was er onder leiding van Simón Bolívar en Francisco de Paula Santander sprake van echte onafhankelijkheid. Simón Bolívar werd toen de eerste president van Republiek Groot-Colombia, bestaande uit het huidige Colombia, Ecuador, Venezuela en Panama. In 1830 werd Bolívar afgezet en scheidden Venezuela en Ecuador zich af. Panama volgde in 1903.
Tijdens deze hele periode vonden er diverse naamsveranderingen plaats. In 1819 werd de naam Republiek Groot-Colombia aangenomen, waarna in 1830, na de afscheiding van Venezuela en Ecuador, het land werd omgedoopt tot Republiek Nieuw-Granada. In 1858 werd de naam weer veranderd, deze keer naar Granadine Confederacion, om vervolgens vijf jaar later, in 1863, gewijzigd te worden naar de Verenigde Staten van Colombia. Pas in 1886 werd er definitief een naam gegeven aan dit stukje land: Republiek Colombia.

Ondanks het feit dat hij nooit een voet op Colombiaanse bodem heeft gezet, is Colombia vernoemd naar zeevaarder Christoffel Columbus, reisgenoot van Alonso de Ojeda. En daar hebben we meteen de naamsverwarring te pakken. Nu vraag je je af: waarom vernoemen ze Colombia naar iemand die Columbus heet? Met een ‘u’ dus. Zoals je misschien weet, is Christoffel Columbus geen Spanjaard, maar een Italiaan. Zijn Latijnse achternaam luidt Columbus, maar in het Italiaans heet hij Cristoforo Colombo.

Is het nu Colombia of Columbia?

Dit is eigenlijk vrij simpel. Columbia is:
- een prestigieuze universiteit in New York;
- een sportkledingmerk;
- onderdeel van de staat 'British Columbia' in Canada;
- één van de oudste platenmaatschappijen ter wereld (1988): Columbia Records;
- een rivier in Canada en het noordwestelijke deel van de VS;
- de naam van een Argentijnse bank;
- een school in Chicago;
- een voetbalclub uit Apeldoorn;
- de hoofdstad van de Amerikaanse staat South Carolina;
- een restaurant-keten in Florida;
- het bekende Amerikaanse filmbedrijf Columbia Pictures;
- een shuttle-ruimteveer van de NASA;
- de naam van nog 14 andere plaatsen in de Verenigde Staten;
- en een Frans merk voor motorfietsen.

Conclusie: Columbia heeft werkelijk helemaal niets te maken met het land Colombia.

Zaterdag 3 maart: vluchten Brussel – Madrid – Bogotá.

Iedereen is netjes op tijd op de afspraak aan de apotheek in de luchthaven van Zaventem:
08.00u voor de vroege vogels, en 10.00u voor de reisgenoten die aan een uurrooster van het openbaar vervoer zijn gebonden. Gisteren was er nog sneeuw en ijs, vandaag is alles OK.
Onze A321 van Iberia verlaat de Belgische grond om 12.18u en landt in Madrid om 14.26u.
Twee uur later, na een vlotte verplaatsing te voet en met het treintje naar de verre S1 Gate, nemen we plaats in de B737 van Avianca. We vertrekken om 16.35u.
Na ongeveer 11 uur vliegen, aan 940 km/u, op een hoogte van 12.000 meter, hebben we de 8.440 kilometer afgelegd tussen Madrid en Bogotá. We landen om 21.23u, lokale tijd. In België is het nu 03.23u.
Nadat we onze koffers hebben gerecupereerd, gaan we geld wisselen. Tijdrovende speciale ervaring, waar je zelfs vingerafdrukken moet achterlaten en een hele boel papieren tekenen.
Maar met 300 euro ben je dan wel miljonair in Colombiaanse pesos...

Om 23.00u zitten we in de bus, opgevangen door onze chauffeur William en onze begeleidster Ieva, een Litouwse die nog in Leuven heeft gestudeerd en relatief goed Nederlands verstaat. Ieva zal bij ons blijven tot 9 maart.
We overnachten in het B.O.G. Hotel.
Het is zaterdag en dus draaien de Salsa bars op volle toeren. Maar de amateurs zijn begrijpelijk te moe van de lange reis om nog iets te ondernemen...

Zondag 4 maart: bezoek Bogotá.

Bogotá ligt op 2.600 meter hoogte, en we gaan dat wel een beetje voelen in de loop van de dag.
Na het ontbijt vertrekken we naar de lokale fruit- en bloemenmarkt van 'Paloquemao', een plek met oneindig veel kleurrijke bloemen en een gigantische keuze aan groenten, vis en vlees.

Onze lokale gids is Juan-Carlos. Hij geeft ons een beetje inzicht in de politieke toestand en op de inzet van de verkiezingen die volgende zondag zullen plaatshebben. Het is de eerste keer dat de FARC mee doet aan democratische verkiezingen...!

Graffiti story in Bogotá.
Wat een 16-jarige Colombiaanse graffiti spuiter met Justin Bieber in Bogotá te maken heeft? Alles! Diego Felipe Becerra werd in 2011 doodgeschoten door de politie toen hij graffiti aan het spuiten was. De spuitbus werd namelijk aangezien voor wapen. Een grote protestmars werd opgezet door de familie. Dat protest werd nog vele malen groter op het moment dat Justin Bieber, begeleid door een escort, graffiti ging spuiten in Bogotá. De ene een escort, de ander vermoord. De Bogotanen waren woedend, de graffiti community voorop. Daardoor heeft Diego er na zijn dood voor gezorgd dat de gemeente niet anders kon dan graffiti niet meer aanzien voor een misdaad en daarmee Bogotá zijn artistieke expressies terug te geven.

Om 10.30u trekken we hogerop de bergen in, met de bedoeling naar de Cerro Monserrate te gaan. We zien er honderden pelgrims. Het is goed weer en er is héél veel volk. De file is helaas te lang, en de gidsen hebben geen tickets op voorhand gekocht. Dom van hen. Over naar plan B.
Om 11.30u bezoeken we één van de mooiste musea van het land, met name Museo del Oro.
Het Museo del Oro bevindt zich net ten noorden van Bogotá's historische wijk La Candelaria, op loopafstand van andere belangrijke bezienswaardigheden, waaronder de Plaza Bolívar en het Museo Botero, die allebei straks aan bod komen.

Het Museo del Oro is één van de belangrijkste goudverzamelingen van vóór de Spaanse periode.
We reizen terug in de tijd en genieten van de fascinerende collectie gouden en historische objecten uit de periode vóór de Spaanse kolonisatie. We komen meer te weten over de oorspronkelijke bewoners van Colombia en ontdekken welke rol metaalbewerking voor hen speelde. De collectie van het museum omvat circa 50.000 objecten, waarvan meer dan 30.000 van goud zijn.
Het wordt ons duidelijk hoe belangrijk metaal was voor de oude volkeren die in Colombia heersten voor de Spanjaarden kwamen.
Er vallen ook talrijke objecten in aardewerk uit de periode tussen 1500 en 100 voor Christus te bewonderen, alsook de collectie gouden maskers en sieraden uit de periode van 200 vóór Christus tot 1200 na Christus.

Bij het verlaten van dit museum koopt de Fred een portie (eetbare) mieren Hormiga Culona, met de bedoeling te zien wie er wil/durft van eten.

We lunchen, in een lokaal restaurant, met heel lekkere Pisco Sour: “De Una Travel Bar”.
Heel verrassend: 11 van de 16 reisgenoten proeven van de eiwitrijke mieren!!
De bewuste mier is bekend onder de wetenschappelijke naam Atta laevigata, oftewel bladsnijmier. Ze zijn vers slechts verkrijgbaar van maart tot juni, als de mieren de grond uitkomen door de regen. Dan vliegen alle vrouwtjesmieren uit, gevolgd door de mannetjes die hen willen bevruchten. Voor de macho’s is het een eenmalige fatale vlucht, want ze sterven dan.
Tijdens die uitvlucht gaan de ‘mierenjagers’ op pad om de mieren te verzamelen. Omdat de mieren maar korte tijd verkrijgbaar zijn, zijn ze relatief duur. De mieren zijn ongeveer even groot als een wesp, ongeveer twee centimeter en zien er op het moment dat je ze eet ook echt nog als mieren uit. Ze zijn een bron van eiwitten en vitamine B en bevatten nauwelijks vet. Heel voedzaam dus. Niks geen bio-industrie, maar powerfood en volgens sommigen een afrodisiacum. De mieren zijn in zijn geheel eetbaar, alleen de vleugels zijn verwijderd. De smaak is licht zuur, wat zoutig, een beetje pinda-achtig en doet ook wel aan popcorn denken.

Om 14.30u is het de beurt aan Museo Botero.

Het Museo Botero is gewijd aan de geprezen Colombiaanse kunstenaar Fernando Botero. De collectie omvat echter ook schilderijen van andere bekende kunstenaars, waaronder Salvador Dalí en Pablo Picasso.

Het museum werd geopend in 2000, toen Fernando Botero meer dan 200 schilderijen en sculpturen aan het museum doneerde, niet alleen eigen werk maar

ook originele stukken van wereldberoemde kunstenaars uit zijn privécollectie.
In de westvleugel is vind je een collectie met 123 werken van Botero, bestaande uit schilderijen, tekeningen en sculpturen. Een groot deel van de collectie is gemaakt aan het einde van de twintigste eeuw en in veel van zijn werk komt Botero's voorkeur voor het afbeelden van voluptueuze figuren duidelijk naar voren.

Bij het buitenkomen maken we kennis met de eerste regenbui, maar dat verhindert onze gids niet om ons een uitgebreide uitleg te geven over de verschillende gebouwen van de Plaza Bolívar.
Het regent lichtjes, maar niet echt storend.

Plaza Bolívar heeft zijn naam te danken aan Simón Bolívar, de in Venezuela geboren militaire leider die een belangrijke rol speelde bij de bevrijding van Latijns-Amerika van de Spaanse overheersing. Het grote standbeeld van Bolívar dat midden op het plein staat, is een van de eerste openbare monumenten die werd opgericht in Bogotá.

We zien er neoklassieke gebouwen, zoals het Palacio Liévano en het Capitolio Nacional, waar het parlement van Colombia zetelt. We bewonderen ook de opvallende 19e-eeuwse gevel van de Catedral Primada de Colombia. En even verderop staat het Palacio de Justitia, dat al twee keer volledig is herbouwd nadat het door demonstranten werd platgebrand. La Casa del Florero, waar vele artefacten met betrekking tot de onafhankelijkheid worden tentoongesteld, is opnieuw een schoolvoorbeeld van de koloniale stijl.

Om 16.00u, 2de poging om de Cerro Monserrate te veroveren. Veel minder volk, maar we moeten de Funicular nemen, m.a.w. het treintje. De Teleferico, de kabelbaan, blijkt niet te functioneren.
Iets minder spectaculair, maar we geraken dan toch boven.
De Monserrate is een van de bekendste toppen rondom de Colombiaanse hoofdstad Bogotá. Met de Cerro de Guadalupe vormt de berg van 3152 meter hoogte de oostelijke grens van La Candelaria, het historische centrum van de stad.
Het is een van de meest bezochte bezienswaardigheden van Bogotá en is geliefd vanwege de vergezichten, inheemse natuur en de historische kerk boven op de berg.

De berg is een schilderachtig icoon van Bogotá en is dankzij zijn hoogte vanuit vrijwel alle delen van de stad te zien.
De rijke flora vormt een uitstekende leefomgeving voor verscheidene vogelsoorten en zoogdieren. Er leven onder andere wezels, vossen, kolibries, zwaluwen en winterkoningen.
Vanaf het uitkijkplatform kun je de Cerro de Guadalupe, de Plaza de Toros de Santamaría en andere bezienswaardigheden prachtig van boven bekijken.

Door de lage bewolking krijgen wij helaas geen zicht op de stad.
Maar er staat ons iets anders te wachten! We krijgen een prachtige vogel te zien, nl. de Zwaardkolibrie (Sword-billed Hummingbird – Ensifera ensifera)!

Deze kolibrie is van staart tot snavelpunt 17 - 25 cm lang en weegt 12 - 15 g.
Hij heeft de langste snavel van alle kolibries, de snavel is bijna net zo lang als zijn lijf. Door zijn lange snavel kan de zwaardkolibrie zich niet met zijn snavel wassen en moet hij zich zelf reinigen met een poot terwijl hij op één poot staat. Als de vogel op een tak zit houdt hij zijn snavel omhoog, waarschijnlijk omdat zijn nek en lichaam de last anders niet kunnen dragen.
De vogel voedt zich met nectar van plantensoorten uit de geslachten Brugmansia, Datura en Passiflora. Deze planten hebben diepe bloemkelken, waar de zwaardkolibrie met zijn lange snavel evolutionair aan is aangepast.

Etienne slaagt erin een uitzonderlijke foto te maken, ondanks de regen en het tegenlicht. En... met veel geluk... juist op het ogenblik dat de kolibrie zijn kei lange tong uitsteekt!

Gewoonlijk hangen de bloemen omlaag, de vogel gaat er dan onder hangen en duwt zijn snavel omhoog in de bloem om de nectar eruit te zuigen.
De zwaardkolibrie vliegt stelselmatig een vaste route af, langs verspreide bloemen waarvan hij zich de plaats herinnert.
In de tussentijd laat hij de bloemen hun nectarvoorraad weer aanvullen. De vogel voedt zich ook met insecten, die hij in zijn vlucht vangt.
En daarnaast ook nog Roodkraaggors (Andean Sparrow – Zonotrichia capensis)(foto links) en de Jacarinagors (Blue-black Grassquit – Volatinia jacarina) (foto rechts).

Leuk toeval: op het ogenblik dat ik dit deel van het verslag aan het schrijven ben, is het ganse land de schitterende overwinning van de Rode Duivels op Brazilië aan het vieren (6 juli 2018).
Tussen de foto's m.b.t. de flora en de fauna van Monserrate kom ik deze foto tegen in het mapje van Walter: de driekleur van onze nationale ploeg!

Terwijl we in de oneindig lange en trage file staan om af te dalen, komen er her en der gaten in de bewolking en krijgen we mooi zonlicht op de stad.

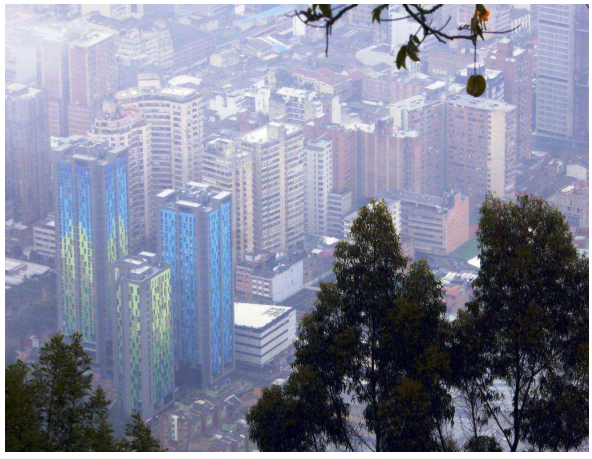

In het kabeltreintje zelf staan we dicht opeen geplakt. Met als gevolg niet te beschrijven internal jokes en superleuke toestanden, o.m. van iemand met zijn treinticket tussen zijn tanden, enz...

Wanneer we, in de bar van het hotel, een 10-tal cocktails bestellen, komt er 4 man bij kijken, samen met de handleiding van “Wat doe ik in de shaker” en “hoe lang schud ik ermee”....
Het avondmaal beperkt zich voor de meesten onder ons tot een bordje tomatensoep.
Eliane heeft de kleine portie correct ingeschat en bestelt zonder aarzelen 2 bordjes!

Maandag 5 maart: Natuurpark Chingaza.

Het is vroeg opstaan geblazen, want om 07.00u vertrekken we voor een busrit van 35 kilometer richting Guasca. En van daaruit met jeeps naar de ingang van het natuurpark Chingaza.
De tocht met de jeeps neemt anderhalf uur in beslag. We stijgen van 2.650 meter naar 3.210 meter.
Parque Nacional Natural Chingaza situeert zich in het Orinoco-bekken, op de Oostelijke flanken van de Andes en ligt op een hoogte variërend van 800 tot 4.020 meter. De temperatuur, naargelang de hoogte en de ligging, schommelt tussen de 4 en de 21 graden C.
In het park leven tal van bijzondere dieren, zoals de brilbeer, de Andescondor, de jaguar en de wolaap. Er komen ook meer dan 2000 (!) soorten planten voor, waaronder de 'Peat Moss' die 40 keer zijn gewicht aan water kan opnemen!
Hier lopen nog een paar afstammelingen van de Muisca's rond, een volk dat hier 10.000 jaar geleden leefde. In hun Chibcha-taal zou de naam Chingaza zijn oorsprong vinden in de woorden Chim-wa-za, wat staat voor 'God's Night Mountains'.

Tijdens de rit, langs de weg, zien we op verschillende plekken militairen die de duim opsteken. Teken van: alles OK. Is een traditie geworden die volgt uit een vroegere situatie waar het nog onveilig was op deze wegen. Volgens onze gids Sebastian zou het ook met de verkiezingen van volgend weekend kunnen te maken hebben.
Het wordt een stevige wandeling door de Páramo, een uniek ecosysteem met eigen fauna en flora.

Páramo is een neotropisch alpine ecosysteem in het hoge deel van de Andes, tussen de boomgrens op ongeveer 3500 meter hoogte en de sneeuwgrens op ongeveer 5000 meter hoogte.
Het ecosysteem bestaat uit hoogvlakten met meren, veen en grasland, doorsneden door door gletsjers gevormde valleien en afgewisseld door begroeiing met struiken en kleine bossen.
De Páramo wordt ook wel de spons van de Andes genoemd.
Het grootste páramogebied bestrijkt de hogere regionen van de Andes tussen de Cordillera de Mérida in Venezuela tot aan de Cordillera de Huancabamba in het noorden van Peru.
Kleinere gebieden worden gevonden in de Cordillera de Talamanca in Costa Rica en Panama, de Sierra de los Cuchumatanes in Guatemala, en in de Colombiaanse Sierra Nevada de Santa Marta.

Op andere continenten worden tropische alpine graslanden gevonden die lijken op de páramo, zoals de afro-alpine hooglanden in Ethiopië, Oeganda, Kenia, Tanzania en Zuid-Afrika.
De totale oppervlakte aan páramo in de wereld wordt geschat op 35.000 km² tot 77.000 km².
Doordat de páramo tamelijk geïsoleerd ligt, komen er veel unieke plantensoorten voor. Er worden meer dan 5000 soorten gevonden, waarvan 60% uitsluitend voor komt op de páramo.
Deze soorten zijn goed bestand tegen het specifieke klimaat op de páramo, zoals de lage luchtdruk, de grote ultraviolette straling en de verdrogende effecten van de wind.
De vegetatie bestaat hoofdzakelijk uit graspollen, kleine vetplanten en opvallende grote espeletia's.

Onze Sebastian is een echte bioloog. Hij kent de wetenschappelijke namen van vogels en reptielen. Helaas gaan we die kennis niet veel nodig hebben, want er is bitter weinig activiteit qua fauna.
Hij wijst ons op de eerste Páramo-plant, met name de Frailejon: Espeletia grandiflora.
Tijdens de wandeling zullen we 3 van de 4 voorkomende soorten tegenkomen.

Om 10.00u staan we aan de echte ingang van de Páramo, samen met een oudere lokale gids, een authentieke Muisca die nog Chibcha spreekt.

Chibcha is een uitgestorven taal van Colombia, gesproken door de Muisca, een van de vier geavanceerde inheemse beschavingen van de Amerika's.
De Muisca bewoonden de centrale hooglanden (Altiplano Cundiboyacense) van wat vandaag het land Colombia is.
De naam van de taal Muysccubun, in de eigen taal zelf, betekent "taal van het volk" of "taal van de mannen", van muyska ("mensen" of "mannen") en cubun ("taal" of "woord").
Het woord Chibcha in de Chibcha-taal betekent "kijk man!".

De wandeling brengt ons van 3.200 naar 3.600 meter. Het eerste deel, een serieuze klim, is drie kilometer lang en neemt meer dan 2 uur in beslag. Een deel van de medereizigers begint aan de terugtocht, samen met Ieva. De anderen gaan nog één kilometer verder klimmen, tot aan de Laguna Los Patos, waar we ons lunchpakket nuttigen.

Tijdens deze wandeling spotten we tal van vogelsoorten:
Driestrepentiran (Three-striped Flycatcher – Conopias trivirgatus berlepschi), Reuzenlijster (Great Thrush – Turdus fuscater), Andessijs (Andean Siskin – Spinus spinescens), Roodkraaggors, Witkaakweidespreeuw (Eastern Meadowlark – Sturnella magna), Zwartkeelberghoningkruiper (Black-throated Flowerpiercer – Diglossa bruneiventris vuilleumieri), Roodbrauwspitssnavel (Rufous-browed Conebill – Conirostrum rufum), Roodoorbergtangare (Scarlet-bellied Mountain Tanager – Anisognathus igniventris), Zwartrugkardinaal (Black-backed Grosbeak – Pheucticus aureoventris uropygialis), Noordelijke huiswinterkoning (House Wren – Troglodytes aedon), Geoorde treurduif (Eared Dove – Zenaida auriculata), Witkeeltachuri (Withe-throated Tyrannulet – Mecocerculus leucophrys), Koereiger (Cattle Egret – Bubulcus Ibis), Boerenzwaluw (Barn Swallow – Hirundo rustica), Zwarte gier (Black Vulture – Coragyps atratus) en de zeldzame Glansberghoningkruiper (Glossy Flowerpiercer – Diglossa lafresnayii)!

De Andessijs (foto links) is een typische bewoner van de Páramo. Is familie van de vinken, leeft in groepjes van max. 20 stuks en voedt zich voornamelijk met zaden en bloemen van de verschillende Espeletiasoorten.
Van de Zwartkeelberghoningkruiper (foto rechts) bestaan er 2 ondersoorten. Eéntje komt voor van Noord-Peru tot Chili, en de andere, de 'onze', Diglossa bruneiventris vuilleumieri, is uitsluitend te vinden in dit Páramo-gebied! Een endeem dus! Er is bitter weinig geweten over zijn leefwijze qua gedrag, paring, nest, behalve dan dat hij leeft op een dieet van zaden en insecten. Let op de opwaarts gerichte haakvormige bek.

De Glansberghoningkruiper (foto links) heeft ook, zoals de vorige honingkruiper, een opvallende opgewipte bek met een haak; is typisch voor de Diglossa familie. Deze zeldzame soort komt alléén voor op een hoogte tussen de 2.700 en de 3.700 meter, en volgt daarmee de boomgrens, van Venezuela tot Peru!
De Roodoorbergtangare (foto rechts) komt voor in de bergachtige streken van Colombia, Ecuador, Peru en Bolivië. In Colombia komt hij uitsluitend voor in deze streek en is er zeldzaam. Prachtige vogel die zich voedt met nectar, bloemblaadjes en fruit.

Een paar mensen zien ook nog het Witstaarthert (White-tail Deer – Odocoileus virginianus).
Het witstaarthert of Virginiaans hert is een Amerikaans hert. Hij komt voor in Zuid-Canada, de gehele VS behalve het zuidwesten, en geheel Midden-Amerika zuidwaarts tot Brazilië en Peru. Hij komt ook in een groot aantal habitats voor: van bossen tot woestijnen, van bergen tot moerassen.

Zelfs in buitenwijken wordt het witstaarthert aangetroffen. De soort is ingevoerd in Nieuw-Zeeland, Finland, Tsjechië en Slowakije.

Het witstaarthert gebruikt altijd dezelfde gangen, op zoek naar voedsel. Deze herbivoor voedt zich o.a. met grassen, kruiden en bladeren.
Het witstaarthert eet 2 tot 4 kilogram aan voedsel per dag. Om dit dagelijks te verkrijgen, vult hij zijn menu 's zomers aan met waterplanten, in de herfst met noten en maïskolven en 's winters met twijgen en knoppen, bast, paddenstoelen en korstmossen.

Nog een mooie waarneming zijn de sporen en de uitwerpselen van Spectacled Bear.
De brilbeer (Tremarctos ornatus) is de enige nu nog levende soort in het geslacht Tremarctos van de beren (Ursidae). Het is de enige berensoort die zijn oorsprong in Zuid-Amerika heeft.
Ook nog verschillende rupsen en vlinders waarvan we geen enkele op naam kunnen brengen.

Na de afdaling en het terugzien van de andere reisgenoten zijn we te vroeg om naar het geplande restaurant te gaan. Dan maar een paar ommetjes, o.m. in en rond een spookdorp. Hier was ooit een betonfabriek, maar bij gebrek aan tijdige investeringen werd er gekozen de fabriek te sluiten. Alle inwoners van het dorp zijn weggetrokken: huizen, school en winkels staan er verlaten bij.
In Restaurant Casa Brava genieten we van grote porties lekker eten!
Om 20.20u, bus naar het hotel en onderweg een paar kiekjes van de stad by night.

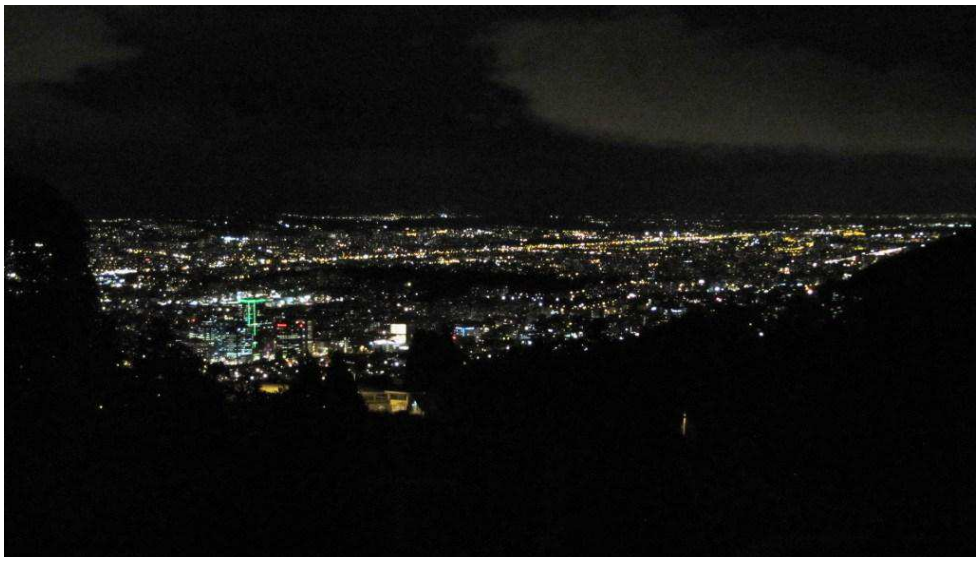

Dinsdag 6 maart: vlucht Bogotá – Leticia. Natuurreservaat Tanimboca. Avondwandeling.

We checken uit in Hotel B.O.G.
Zoals Koen het neerpent op Tripadvisor: het is hier heel goed, maar jullie verknoeien het met de check-out. Iedereen wordt 60.000 pesos aangerekend voor een niet gevraagde verzekering.
Elke factuur moet opnieuw worden afgedrukt met de nodige verbetering, de verrichting met de creditcard geannuleerd, enz. enz.
En wie de avond voordien heeft afgerekend, die krijgt de belofte dat de som zal worden teruggestort op de rekening. Een spijtige knoeiboel die het imago schaadt.

Onze bus staat in de ochtendfile richting Airport... Even geduld.

Om 10.15u komen we aan in de luchthaven.
Na een vlotte incheck en dito boarding, verlaat onze A319 de hoofdstad Bogotá om 12.38u, zijnde met een dik half uur vertraging.
We leggen de 1.092 kilometer af in anderhalf uur, en landen om 14.11u. Er ontstaat enige verwarring met een aangekondigde tijdzone van Braziliaans model.
We zijn nu in Leticia.
Tijdens het bustraject richting hotel legt onze nieuwe gids Elvis ons één en ander uit over BRACOPE, een afkorting van Brazil-Colombia-Peru. Dat is een officiële vereniging die waakt over economische en vooral culturele verbonden tussen deze drie landen, met als motto Diversidad, Paz y Frontera. Een paar tientallen kilometers hier vandaan is het Drielandenpunt, midden in de Amazonerivier. Hier leven 22 stammen die bijna elk een eigen taal spreken!
Ons gezelschap wordt nog verrijkt door de komst van Talu, een bijkomende begeleidster, biologe met eerder medische opleiding. We komen aan in de Decalodge Ticuna om 15.00u en genieten van een lekker welkomstdrankje.

Naast het terras van dit prachtig hotel is een waterpartij aangelegd. En daar zitten een tiental schildpadden in te zwemmen en te zonnen. Ter plekke is de soortnaam niet gekend, maar later opzoekingswerk levert resultaat: de Terekayschildpad (Yellow-spotted River Turtle – Podocnemis unifilis).

De gemiddelde schildlengte bedraagt meestal niet meer dan 45 centimeter, met uitschieters tot bijna 70 centimeter, vrouwtjes worden iets groter dan mannetjes. De kleur van het schild is meestal donkergrijs tot zwart met een gele schildrand en enkele helder gele vlekken op de kop. De nek van de terekayschildpad is niet opvallend lang maar wordt desondanks zijdelings teruggetrokken en past niet onder het schild.

Alvorens het hotel te verlaten voor onze eerste uitstap, krijgen we de laarzen die we vanuit België hebben gereserveerd. Alles loopt niet zo vlot als verwacht... problemen met de maten... maar de mensen doen hun uiterste best en blijven zoeken tot wanneer iedereen tevreden is!
De dagwandeling in Tanimboca begint veel later dan voorzien en loopt ook nog eens uit. Daardoor zal de geplande avondwandeling in het gedrang komen en uiteindelijk worden afgelast. Geen nood,

want het wordt een rijkgevulde uitstap met waardevolle waarnemingen, in het gezelschap van Elvis, Ieva, Talu en 2 lokale gidsen... bijna van het goede te veel...

We beginnen met een speciaal kikkertje, de Eirunepe Snouted Treefrog (Scinax garbei).
Zeer opvallende kop met langgerekte snoet en naar boven gerichte neusgaten. Een vrij algemene soort die voor komt in primaire en secundaire tropische wouden, maar zich heel goed weet aan te passen aan zijn habitatverlies. Wanneer een mannetje begint te roepen om een vrouwtje te lokken, positioneert hij zich verticaal en onderste boven!

We zien ook 2 mooie slapende vlinders, maar door ongunstige omstandigheden slagen we er niet in een presentabele foto te nemen.

Dan is het de beurt aan een forse kikker, met een lichaam van méér dan 10 cm lang, de Boliviaanse fluitkikker (Bolivian White-lipped Frog – Leptodactylus bolivianus) (foto links).
Deze soort komt voor in delen van Bolivia, Brazilië, Colombia, Costa Rica, Ecuador, Frans-Guyana, Guyana, Nicaragua, Panama, Peru, Suriname, Trinidad en Tobago en Venezuela.
De kikker leeft in droge bossen, rivieren, tuinen, stedelijke gebieden, in vijvers en kanaaltjes, riolen en in plantages. Als de Boliviaanse fluitkikker wordt verstoord vertoont het dier agressief gedrag in plaats van weg te vluchten.
En we gaan maar door met onze amfibietjes. Ze zijn niet talrijk, omwille van de aanhoudende droogte, maar het valt toch nog mee.
Een hele leuke is de boomkikker Sarayacu Treefrog (Dendropsophus sarayacuensis) (foto rechts) ook Clown Tree Frog genoemd. Leeft in de lagere vegetatie van tropische regenwouden, is nachtactief en wordt helaas bedreigd door het massaal wegvangen voor de handel bij terrariumliefhebbers.

De topper van deze avond is ongetwijfeld de Groengestreepte gifkikker (Three-striped Poison frog – Ameerega trivittata). Maakt deel uit van de grote familie van de pijlgifkikkers.

Deze soort werd pas beschreven in 1986!
Het is een dagactieve bodembewoner van de bladerlaag van het tropisch regenwoud.
Mannetjes zijn territoriaal en vrouwtjes niet.
Mannetjes roepen om hun territorium af te bakenen, terwijl ze op verhoogde posities (zoals takken) zitten op een kleine meter boven de grond. Hun territoriumgrootte kan uitlopen tot meer dan 150 m2!

Er kunnen gevechten plaatsvinden tussen mannetjes als ze te dichtbij komen en dat wordt gekenmerkt door worstelen en elkaar op te tillen met hun voorpoten.
Er is geen verband tussen de lichaamsgrootte van het mannetje en het paring succes; hun paring succes is afhankelijk van de territoriumomvang, oproepactiviteit en verblijfsduur.
Vrouwtjes vertonen geen tekenen van agressie. Vrouwtjes kiezen partners op basis van het aantal dagen dat ze op hun grondgebied hebben geroepen (hoe langer hoe beter) en hoe groot hun territorium is. Ze zullen soms meerdere gebieden bezoeken voordat ze een partner kiezen. Verkering en paring vindt plaats binnen het territorium zelf.
Territorialiteit is alleen nodig voor de paring en niet voor voedselverdediging, omdat ze de overvloedig aanwezige mieren als prooi hebben.
Tijdens het leggen van de eieren zit het mannetje in amplex op de rug van het vrouwtje en omklemt haar kop met zijn voorpoten. Het mannetje bevrucht de eieren nadat ze door het vrouwtje zijn afgezet. Na de bevruchting zal het mannetje de eitjes steeds bewaken en verzorgen; als de larfjes zijn uitgekomen neemt het mannetje de larven op zijn rug en brengt ze naar het water.

En dat is nu juist wat wij er mogen meemaken! De wandeltocht van deze gifkikker met zijn kroost op de rug! Onwaarschijnlijk mooie waarneming!

Nummertje 5 is opnieuw een boomkikker, de Flat-headed Bromeliad Treefrog (Osteocephalus planiceps).
Komt voor in Midden- en Zuid-Amerika, in bossen van het vasteland of overstromingsbossen.
Deze kikker is 8 centimeter lang. Zoals bij alle soorten van het geslacht, zijn de vrouwtjes groter dan de mannetjes. Zijn kop is bijna even lang als breed.

Het zijn nachtkikkers die meestal hun eieren leggen op epifytische planten van het bladerdak. Ze broeden in kleine plasjes die zich vormen wanneer regenwater zich verzamelt tussen de bladeren van bromelia's (vandaar de naam bromeliad tree-frog).
De naam van het geslacht komt uit de Griekse woorden "osteo" -bot- en "cephalus" -hoofd-, verwijzend naar de botuitsteeksels die bij veel soorten van het geslacht aanwezig zijn op de kop.

Regelmatig kruist een insect onze weg, zoals een krekel, een vogelspin, een bananenspin, een wandelende tak (foto links), een zweepspin (foto rechts) en een prachtig gecamoufleerde bladsprinkhaan (foto onderaan).

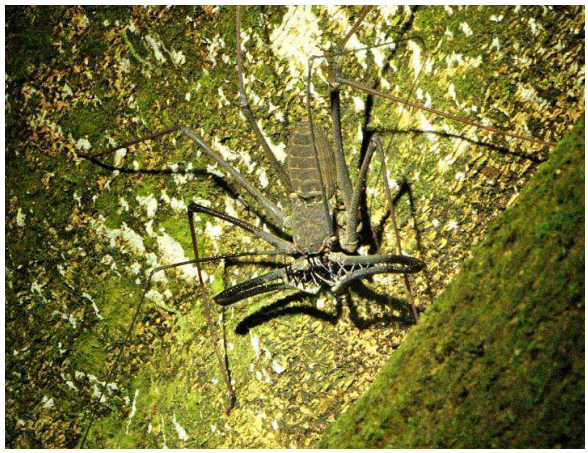

Opnieuw een heel speciaal amfibietje, met name ééntje uit de familie van de Smalbekkikkers, de Bassler's Humming Frog (Chiasmocleis bassleri).
De Smalbekkikkers (Microhylidae) zijn op drie na de grootste familie van kikkers en padden, en die telt 13 onderfamilies en ongeveer 600 verschillende soorten.
Het verspreidingsgebied is zeer groot en beslaat delen van Noord- en Zuid-Amerika, Azië, Australië en Afrika inclusief het eiland Madagaskar.

Alle soorten blijven klein (2 à 3 cm) en zijn bodembewonend of leven in het water.
Sommige soorten zijn erg plomp en hebben korte pootjes.
De mannetjes van dergelijke soorten hebben te korte voorpoten om een vrouwtje vast te grijpen voor de amplexus.
Ze lijmen hiertoe hun lichaam tegen dat van het vrouwtje middels een huidafscheiding. Zo blijft een koppeltje tegen elkaar plakken.

Ons eerste reptiel van de avond is de Rouwgekko (Mourning Gecko – Lepidodactylus lugubris).

Lepidodactylus lugubris heeft een groot verspreidingsgebied lopend van Zuidoost-Azië en Indonesië tot in Australië. In verschillende delen van Midden- en Zuid-Amerika is de gekko geïntroduceerd.
De gekko is parthenogenetisch, wat wil zeggen dat een vrouwtje zich kan voortplanten zonder dat daarbij een mannetje aan te pas komt. Het merendeel van de exemplaren bestaat dan ook uit vrouwtjes, mannetjes komen maar zelden voor. Omdat vrouwtjes zich het hele jaar kunnen voortplanten worden populaties snel groter.

En dan eindelijk ons eerste slangetje.
De Wucherer's Ground Snake (Xenopholis scalaris) is verre familie van de Gladde slang die bij ons voor komt. Het grootste exemplaar ooit gevangen was amper 36 cm lang. De onze, naar schatting, minder dan 30 cm.
Er is heel weinig bekend over de ecologie van deze slang. Het is een nachtelijke soort die leeft tussen het bladafval en onder rottend hout. Men vermoedt dat het dieet voornamelijk uit hagedisjes en kikkers bestaat.
Als afweermechanisme verstevigt ze haar lichaam en comprimeert het dorsoventraal (goed te zien op de foto), waardoor ze de indruk geeft groter en gevaarlijker te zijn. Als de slang gemanipuleerd wordt, dan probeert ze te ontsnappen met gewelddadige bewegingen.
En dat klopt zeker! Zo beweeglijk, niet in toom te houden, waardoor er niet echt goede foto's kunnen worden gemaakt. Foto links is de beste waar we over beschikken, foto rechts komt van een website.

Er wordt ons ook gewezen op tal van planten, maar onze gidsen kunnen hier geen of weinig namen op plakken. We hebben een mooie en interessante wandeling achter de rug, het wordt donker, tijd om terug te keren.
We eten pas om 20.15u i.p.v. het geplande 19.00u en sluiten deze rijkgevulde dag af in … de bar!

Woensdag 7 maart: boottocht naar "El Milagro de Marasha" in Peru.

Voor de liefhebbers.... we staan klaar om 05.00u om naar Parque Santander te gaan, op loopafstand van het hotel. Met Elvis. In dit park slapen namelijk duizenden Purperzwaluwen (Purple Martin – Progne subis) en evenveel Witvleugelparkieten (White-winged Parakeet – Brotogeris versicolurus). Het geluid is oorverdovend!
De Purperzwaluw broedt in Noord-Amerika en overwintert in het Amazonegebied. Het is de grootste zwaluwsoort van Noord-Amerika.

De naam Progne komt van het Grieks Πρόκνη, en verwijst naar een mythologische jonge vrouw die in een zwaluw veranderde om aan haar wrede echtgenoot te ontsnappen. De soortnaam "subis" verwijst op zijn beurt naar de naam van een bestaande vogelsoort die de eieren van roofvogels breekt. Die verwijzing vindt zijn oorsprong in het feit dat zwaluwen, ook bij ons, roofvogels durven aanvallen wanneer deze te dicht bij de nestgebieden komen.

Bij dageraad vertrekken al de zwaluwen en de parkieten naar het regenwoud om er de dag door te brengen. En inderdaad, in grote groepen verlaten ze de bomen waarin ze hebben overnacht en vliegen ze richting oerwoud.

We zien er ook Grote kiskadie (Great Kiskadee – Pitangus sulphuratus), Zwartsnavellijster (Black-billed Thrush – Turdus ignobilis), Tropische koningstiran (Tropical Kingbird – Tyrannus melancholicus), Fluweeltangare (Silver-beaked Tanager – Ramphocelus carbo) (foto links), Witkeelkoningstiran (White-throated Kingbird – Tyrannus albogularis), Zwarte gieren op het gazon, die de vogels komen opeten die tegen elkaar gebotst zijn tijdens het massale vertrek!
Ook de Roestrugoropendola (Russet-backed Oropendola – Psarocolius angustifrons) (foto rechts) is van de partij. Hij is een neef van de beter gekende Montezuma Oropendola die we straks in het natuurreservaat 'El Milagro de Marasha' zullen waarnemen.

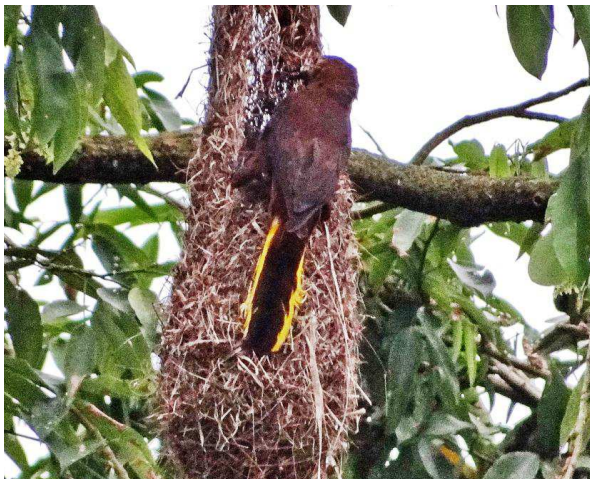

De Oropendola houdt zich graag op in kolonies in vrijstaande bomen. Overdag blijven de vrouwtjes vaak samen om op zoek te gaan naar voedsel terwijl de mannetjes zich verspreiden. De vogels eten voornamelijk fruit maar eten daarnaast af en toe ook bloemen.
De vogel is erg vocaal maar niet muzikaal. Hij staat dan ook bekend om de grote variatie aan vreemde roepen en schreeuwen welke soms schel en hinderlijk zijn.
Zijn meest karakteristieke geluid echter, dat vooral baltsende mannetjes laten horen, is een luide, diepe, in toonhoogte oplopende 'klokkende' of 'gorgelende' roller, die soms wordt afgesloten met een geluid alsof iemand een papieren zakje in elkaar frommelt.

In elke kolonie heerst een hiërarchie waarbij slechts enkele dominante mannetjes de gelegenheid hebben om te paren met de vrouwtjes. Hierdoor zijn de vogels ook polygaam. Het mannetje maakt het vrouwtje het hof door, terwijl hij het hiervoor omschreven 'klokkende' geluid maakt, een buiteling te maken vanaf de tak waarop hij zit.

Een gemiddelde kolonie bestaat uit ongeveer 30 nesten. In sommige gebieden leven meerdere kolonies samen waarbij er soms wel meer dan 100 of zelfs 150 nesten zijn.
De Oropendola's bouwen hun nesten hoog in bomen en hebben de vorm van een pendule. De nesten zijn tussen de 60 tot 180 centimeter lang en worden gemaakt van stukken droge bananen bladeren, takken en twijgen. Het bouwen van een nest duurt ongeveer 10 dagen..
Veel jonge vogels halen het eerste jaar echter niet omdat veel exemplaren ten prooi vallen aan o.a. slangen en apen. Uiteindelijk bereikt nog niet de helft van alle jongen het volwassen stadium.

Maar we krijgen ook een amfibie te zien, met name de meest algemene Reuzenpad (Cane Toad – Rhinella marina, beter gekend als Bufo marinus).

De reuzenpad (Rhinella marina) staat ook wel bekend onder andere Nederlandse namen, zoals zeepad en suikerrietpad.

De reuzenpad komt oorspronkelijk voor in grote delen van Midden- en Zuid-Amerika, maar is door de mens op verschillende andere plaatsen geïntroduceerd, zoals het Caraïbisch gebied, delen van Azië en in Australië. De pad werd hier vrijgelaten om insecten en muizen te bestrijden, maar in plaats van deze plaagdieren op te eten richtte hij zich op andere dieren, zoals andere amfibieën die ook insecten eten. Daarnaast is deze pad erg giftig en vijanden in gebieden waar hij van nature niet voor komt kunnen doodgaan als ze hem proberen te eten. Hierdoor wordt de reuzenpad tegenwoordig zelf als plaagdier gezien. De reuzenpad is zelfs een symbool geworden voor diersoorten die een ecologische ramp veroorzaakt hebben als ze in gebieden terechtkomen waar ze eigenlijk niet thuishoren.
De reuzenpad is een van de grootste soorten padden ter wereld en kan een lengte bereiken van meer dan 20 centimeter. Hij lijkt uiterlijk sterk op de in België en Nederland voorkomende gewone pad, die echter veel kleiner blijft. De lichaamskleur is bruin en de pad heeft een tekening die variabel is.
De huid is ruw en voorzien van vele wratachtige huidklieren. Achter de ogen zijn twee grote 'bobbels' aanwezig die voorzien zijn van kleine gaatjes.
Deze verdikkingen zijn de gifklieren, de gaatjes zijn de poriën waardoor het gif naar buiten stroomt als de kikker wordt verstoord.

Na het ontbijt begeven we ons te voet naar de haven van Leticia en nemen er een speedboot waarmee we over de Amazone varen naar het natuurreservaat 'El Milagro de Marasha', net over de grens van Colombia met Peru. Het is 08.30u.

We genieten van de boottocht en van de mooie waarnemingen:
Leljacana (Wattled Jacana – Jacana jacana), Amerikaanse reuzenijsvogel (Ringed Kingfisher – Megaceryle torquata) bij zijn nest, een grote ronde tunnel in de wand van de oever, Roodkopgier (Turkey Vulture – Cathartes aura), Grootsnavelstern (Large-billed Tern – Phaetusa simplex), Amazoneijsvogel (Amazon Kingfisher – Chloroceryle amazona), Groene ijsvogel (Green Kingfisher – Chloroceryle americana), Grote geelkopgier (Greater Yellow-headed Vulture – Cathartes melambrotus) in volle vlucht.

Onze 2de soort schildpad komt er aan: de Arrauschildpad (Giant Amazon River Turtle – Podocnemis expansa).
Arrau betekent 'schildpad' in de gebieden waar deze soort voor komt, met name de stroomgebieden van de Amazone en de Orinoco.

De schildkleur is grijsgroen tot zwart en hangt deels af van de algen die erop groeien, de schildranden zijn met name bij jonge dieren lichter.
Het schild is zeer plat met een iets verhoogd middendeel, ook heeft de schildpad een zeer dikke kop en grote ogen en meestal grijze tot witte huid.
Oudere dieren hebben vanwege de lengte vrijwel geen vijanden meer, de vrouwtjes worden ongeveer 80 tot 90 centimeter lang en 45 kilo zwaar, er zijn niet veel dieren die zo'n grote schildpad aankunnen. Het record staat op 107 cm waarmee het de grootste soort moerasschildpad van Zuid-Amerika is.

Het voedsel bestaat voornamelijk uit planten die in het water gegeten worden, op het land komt deze soort niet graag omdat de schildpad daar weerloos is tegen vijanden.
Het vrouwtje legt relatief veel eieren, tot wel 40, maar van de jongen wordt het grootste deel binnen korte tijd opgegeten door de vele predatoren.
Zoals alle schildpadden uit de onderorde halswenders (Pleurodira) kan de nek niet volledig onder het schild teruggetrokken worden, maar wordt deze zijdelings onder het schild geborgen.

Om 08.55u varen we de grens met Peru over, en om 09.00u meren we aan in Marasha. We klimmen de helling van de oever op, aan de andere kant terug naar beneden en we stappen over naar 2 kleine oranje bootjes.
We varen op kleine kanaaltjes, smal, gezellig, puur natuur, echt oerwoud effect.

Op de stam van een boom zien we kleine vleermuizen. Ze behoren tot de soort Tweestrepige zakvleermuis (Greater Sac-winged Bat – Saccopteryx bilineata).

De Tweestrepige zakvleermuis is een zoogdier uit de familie van de schedestaartvleermuizen, afkomstig uit Midden- en Zuid-Amerika.
Het zijn de meest waargenomen vleermuizen in het regenwoud, omdat ze vaak aan de buitenkant van grote bomen uitrusten.

Ze zijn insecteneters en gebruiken echolocatie via de mond om hun prooi te volgen. De lange neus en bovenlip zijn zeer beweeglijk en kunnen naar boven worden geschoven om de mondopening te vergroten.
De term "sac-winged" verwijst naar kleine buidels op de vleugels. Deze zakken worden door mannetjes gebruikt om vrouwtjes aan te trekken en om hun haremgebied te markeren. Tijdens de dagelijkse verzorging vullen mannetjes deze zakken met druppels urine en klierafscheidingen.
Tijdens pronkgedrag voor vrouwtjes zweeft het mannetje voor het vrouwtje en waaiert krachtig om haar bloot te stellen aan de geur van het mengsel in de vleugelzakken. Mannetjes zullen ook de inhoud van de zak naar andere vleermuizen buiten het gebied van hun eigen harem verspreiden, om indringers te waarschuwen.
Microbiële fermentatie in de zak kan identificeerbare geursignalen produceren.
Bij sac-wing pups zijn opnamen gemaakt van verschillende oproepen en geluiden in een warrige context. Bijvoorbeeld, een vrouwelijke pup zal de mannelijke triller van hofmakerij geven gevolgd door echolocatieklikken en volwassen territoriale uitdagingen.
Deze verwarde vocalisaties vertonen gelijkenis met het gebrabbel van menselijke baby's en verkeerd gespeelde liedjes van jonge vogels. Dit is het eerste voorbeeld van het brabbelen van zoogdieren buiten de primaatorde.
We slagen erin verschillende Morpho vlinders te spotten, maar bijzonder moeilijk om de juiste foto te nemen! Alsook de mooie Mangrovereiger (Striated Heron – Butorides striata).

Een schitterend en zalig rustig moment is de geruisloze benadering van grote waterlelies, de Reuzenwaterlelie (Victoria amazonica).
Victoria amazonica is de grootste waterlelie ter wereld. De plant wordt gekarakteriseerd door zijn bladeren die kastanjebruin zijn als ze het wateroppervlak bereiken, later worden ze groen.

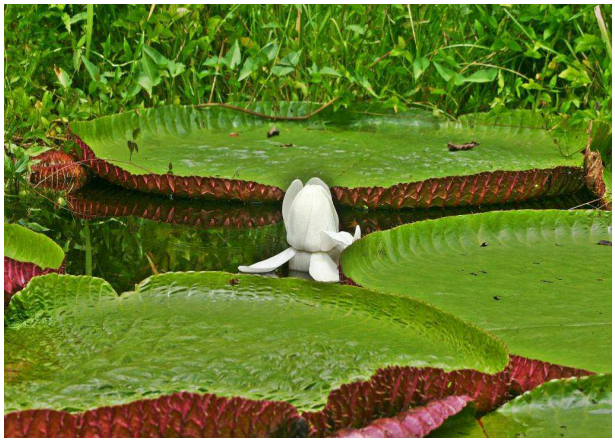

Jonge bladeren hebben korte, naar binnen omgekrulde randen. Oudere bladeren kunnen een diameter van drie meter bereiken. Ze hebben een vier tot tien centimeter hoge rand en drijven aan zeven tot acht meter lange stengels.
De bladeren zijn aan de onderkant bezet met krachtige ribben en stekels. De grootste bladeren hebben een draagvermogen van veertig kilogram.
De veertig centimeter brede bloemen hebben vele doornen op de kastanjebruine kelkbladeren. De plant heeft als bijzonderheid dat elke bloem slechts twee nachten bloeit.
De eerste nacht dat een bloem bloeit is deze wit: deze kleur lokt de kevers die voor de bestuiving zorgen. Overdag sluit de plant de bloem. De volgende nacht heropent de plant de bloem, die dan is verkleurd tot lichtroze tot donkerroze.
Deze soort heeft een temperatuur van 27 tot 30 °C nodig, wat zelfs in de tropen niet overal voor komt. De plant komt van nature voor in stilstaand of langzaam stromend water in Brazilië, Colombia, Peru en Guyana, waar hij de nationale bloem is.

Om 10.30u komen we aan in de Marasha Lodge. We worden er verwelkomd met 'vaten' met fruitsap en water. Een half uur later splitsen we de groep in twee. Eén groep gaat verder met de boot, de andere doet de weg te voet.

We zien o.m. een kleine gekko die we vangen om hem te kunnen determineren: Bridled Forest Gecko (Gonatodes humeralis wijfje).

De daggekko Gonatodes humeralis wordt maximum 90mm lang. Kenmerkend voor de voortplanting is: (1) het ei is verkalkt en is dus bestand tegen waterverlies, wat ze toelaat geen eitjes te moeten leggen tijdens het regenseizoen, maar wel tijdens het droog seizoen; voordeel: de meeste eieretende predators zijn actief tijdens het regenseizoen;
(2) per keer legt het wijfje maar één eitje van ong. 7mm;
(3) tijdens de voortplantingsperiode legt zij zo in totaal een 50-tal eitjes;
(4) de wijfjes maken gebruik van gezamenlijk aflegplaatsen, waarbij ze de broedplaats delen met andere hagedissen.
bij voorkeur in termietennesten op de grond.

En hier komt de 2de soort Oropendola, de Montezuma oropendola (Montezuma Oropendola – Psarocolius montezuma). We kunnen ze rustig observeren tijdens het bouwen van een nest.

Het moment is aangekomen om te switchen: de wandelaars de boot in, de bootvaarders de bush in... Rond 12.00u zit iedereen aan tafel om te lunchen in de Lodge, in het gezelschap van een paar kleurrijke papegaaien, die we straks van nabij gaan proberen te bewonderen.

Hier zit ook nog een prachtige Zwartkeelkardinaal (Red-capped Cardinal – Paroaria gularis).

Deze vogel leeft in moerassen, mangrove en andere halfopen gebieden in de buurt van water. Hij komt redelijk algemeen voor, zelfs in licht beboste natte habitats in steden.
De zwartkeelkardinaal voedt zich met insecten, rijst en fruit. Hij wordt meestal gevonden in opvallende paren of familiegroepen.
Voor nestmateriaal gebruikt hij wortels, dunne twijgen en varens. Deze soort wordt geparasiteerd door de glanskoevogel (Molothrus bonariensis).
Er is inderdaad een waarneming van een volwassen zwartkeelkardinaal die bezig was met het voeden van een jonge glanskoevogel (een broedparasiet).

In het gras wandelt er een hagedis op zoek naar eten.
De Fred denkt dat het de Gewone ameiva is, maar Elvis maakt er eerst een Teju en nadien een Kentropix van. Maar een uur later komt hij terug met documentatie en geeft spontaan en sportief zijn vergissing toe, in aanwezigheid van Talu en Ieva: “Fred, you are the best guide of Colombia”.
Geestige leuke man, onze gids.
Het lichaam van de Gewone ameiva (Giant Ameiva – Ameiva ameiva) is gestroomlijnd en de hagedis heeft een spitse kop en een zeer lange staart, die soms dubbel zo lang is als het lichaam.

Mannetjes hebben een opvallende tekening van witte vlekken, vrouwtjes hebben duidelijke strepen op de bovenzijde van het lichaam. Het mannetje is slanker en is feller gekleurd en heeft een groene vlek op het midden van de rug.
De lichaamslengte bedraagt 40 tot 45 centimeter.
De gewone ameiva is een levendige hagedis die 's morgens tevoorschijn komt om te foerageren. Het voedsel bestaat uit kleine ongewervelden zoals insecten. In kuststreken kan men hem aantreffen in holen van krabben. De hagedis neemt regelmatig een zonnebad om zich op te warmen.

We amuseren ons met het voederen van twee Pirarucu's, enorme vissen die in een grote kooi in de rivier rondzwemmen, tegen de rand van de lodge.
De Arapaima (Arapaima gigas) met als lokale naam Pirarucu, is een vis afkomstig uit Brazilië, en is de grootste geschubde zoetwatervis ter wereld. Hij is de enige vis van het gelijknamige geslacht Arapaima en behoort tot de familie van de beentongvissen.

De arapaima kan een lengte bereiken van ruim 300 cm en een gewicht bereiken van ongeveer 200 kilo. Het gestroomlijnde lichaam is grijs tot donker geelgroen. Hij heeft een krachtige, afgeronde staartvin. Om zijn zuurstofbehoefte te dekken zijn de kieuwen niet toereikend, dus moet hij naar de oppervlakte om lucht te happen. Ze happen om de 5 à 15 minuten naar lucht boven water, waardoor ze ook in zuurstofarme rivieren en meren kunnen overleven en zo kunnen jagen op vissen die

minder beweeglijk zijn in die omstandigheden. Dit gedrag maakt ze echter ook kwetsbaarder, waardoor de smakelijke vissen snel gevangen kunnen worden door mensen.
De jonge visjes, wier kleur dezelfde is als de kop van het mannetje, zwemmen ter bescherming vlak bij het wateroppervlak boven zijn kop, terwijl het wijfje eromheen cirkelt om aanvallers af te weren.

Dichtbij de plek waar we deze vissen kunnen voeren, staan twee reigers te 'bedelen'. Met het overschot van de stukjes vis bestemd voor de Pirarucu, proberen we de vogels te lokken. En dat lukt vrij goed. Zowel de Rosse tijgerroerdomp (Rufescent Tiger-Heron – Tigrisoma lineatum) (foto) als de Grote Zilverreiger (Great Egret – Ardea alba) laten zich verleiden.

Terwijl wij ons hiermee amuseren, en Peggy op Piranha's aan het vissen is, struikelt een man over een losse plank en maakt een spectaculaire en pijnlijke val. “Onze” Talu stormt er onmiddellijk naartoe om hulp te bieden. Waarschijnlijk beperkt de schade zich tot een gebroken neus.
Ondertussen zijn de papegaaien iets dichterbij gekomen.
Het gaat om de Blauwgele ara (Blue-and-yellow Macaw – Ara ararauna) en de Geelvleugel ara (Scarlet Macaw – Ara macao).
De Blauwgele ara nestelt in boomholtes. Mannetjes en vrouwtjes vormen een koppel voor het leven.

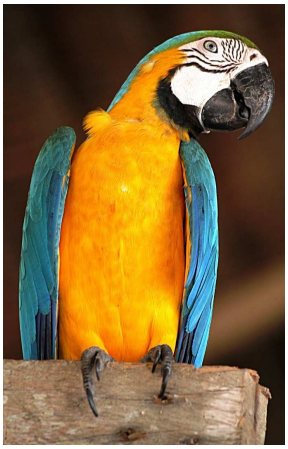

De eitjes worden alleen door het vrouwtje uitgebroed. Het mannetje zorgt voor voedsel voor het vrouwtje en de jongen.
De dieren kunnen makkelijk een leeftijd van 50 tot 60 jaar behalen in het wild en in gevangenschap zelfs tot meer dan 80 jaar.
Op het menu van deze vogel staan diverse soorten fruit, noten zoals de amandel en palmnoten, jonge knoppen van planten en bomen, zaden, boomschors en nectar. Bij de rivieroevers worden de dieren soms gezien terwijl ze klei eten. Enerzijds zorgt de klei voor extra mineralen, anderzijds helpt klei bij het neutraliseren van gifstoffen in de zaden die ze eten.

De Geelvleugel ara leeft in de groenblijvende bossen in de Amerikaanse tropische regenwouden, van Mexico tot aan het Amazoneregenwoud van Peru en Brazilië.
De papegaai komt voor van laaglanden op zeeniveau tot een hoogte van 500 meter boven zeeniveau. Vroeger kwam de soort tot een hoogte van 1000 meter voor, maar de geelvleugelara is in aantal en verspreidingsgebied sterk teruggedrongen. Oorzaken zijn van menselijke aard, voorbeelden zijn de vernietiging van het biotoop en het verzamelen van exemplaren voor de handel in exotische dieren.

Opeens krijgen we te maken met een tropische regenbui. Er wordt beslist niet te voet naar de grote boot te gaan, maar de verplaatsing met onze kanobootjes te doen. We zijn pas in de kano en het stopt met regenen. Beter nog: het halfuur durend traject doen we in volle zon! Prachtig!
Op weg van de kleine boot naar de grote boot vinden we twee kleine kikkertjes: terwijl Fred met een groen boomkikkertje bezig is, roept Patrick voor een ander amfibietje, een klein bruin kikkertje. Het wordt hier ineens druk, in een biotoop waar je in feite niks verwacht: een soort droog grasveld met een paar struiken. De fotosessie is begonnen (kikkertje zit in blauwe cirkel).

De groene is de Pigmy Hatchet-faced Treefrog (Sphaenorhynchus carneus), een klein, bijna doorschijnend kikkertje. Doet denken aan een glaskikker, maar is het niet! Twee foto's van hetzelfde beestje: één om hem goed te herkennen en een meer artistieke foto van Petra.

Het is een semi-aquatische boomkikker die voorkomt in permanente en semi-permanente poelen in open gebieden, in poelen in primair bos en in de drijvende vegetatie die zich ophoopt in de bochten van grote rivieren.
De mannetjes roepen vanaf de opkomende vegetatie op het waterniveau. Eén vrouwtje werd waargenomen met 143 eieren met een diameter van 1 mm. De eieren worden afgezet in het midden van de waterplanten.

Het bruin amfibietje van Patrick is ook een boomkikker, Veined Tree Frog (Trachycephalus typhonius). De enige Nederlandse naam komt vanuit Suriname: Gewone melkboomkikker.

Volwassen exemplaren kunnen vanuit bomen parachutespringen door hun poten te spreiden en te zweven over een afstand van 25 meter! De huid van de volwassen Veined tree frog bevat korrelige klieren die overvloedige hoeveelheden plakkerig, melkachtig slijm afscheiden wanneer de kikker wordt gestoord.
Naast het afschrikken van roofdieren met het giftige, alkalische slijm, gebruiken kikkers het ook om zich te bedekken en om hun nesten in het droge seizoen aan te leggen, wanneer het in water onoplosbare slijm uitdroging helpt voorkomen.
Menselijke reacties op contact met het slijm kunnen ernstig zijn. Het veroorzaakt zwelling, pijn en zelfs tijdelijke blindheid bij contact met de ogen.

Het is 16.00u, we zijn te vroeg terug in het hotel, dus nog tijd voor een plonsje in het zwembad, en zelfs een wandeling tot aan de Parque Santander, zoals vanmorgen. Nu zouden we de duizenden parkieten moeten zien terugkomen naar de slaapplaatsen.... En inderdaad: in groepjes van honderden zien we ze, van héél hoog in de hemel (de zwarte stipjes op de foto), in een indrukwekkende duikvlucht naar beneden vallen. Ze hebben maar een paar seconden nodig en ze zitten, per koppel!, in hun boom! Iedereen van ons is sterk onder de indruk van deze waarneming!

De Fred heeft voor vanavond een avondwandeling ineen gestoken. We zouden om 20.00u vertrekken, maar de keuken is hier zo traag dat verschillende reisgenoten na een uur nog steeds geen hoofdschotel hebben gezien!
In afwachting zoeken we naar gekko's op de muren van het hotel en we komen de Huisgekko tegen (Tropical House Gecko – Hemidactylus mabouia).
Deze nachtactieve gekko kan leven overal waar voedsel en schuilplaatsen aanwezig zijn. Hij is dus niet gebonden aan een bepaald habitat. De gekko wordt voornamelijk op muren, schuttingen, in huizen en onder omgevallen bomen gevonden.
De gekko komt oorspronkelijk voor in Afrika, in het tropische gedeelte onder de Saharawoestijn. In het verleden is de soort uitgezet in onder andere Cuba, de Verenigde Staten en noordelijk Zuid-Amerika waar de hagedis nu een plaag vormt. De gekko heeft zich waarschijnlijk verplaatst door mee te liften op schepen. Op het menu staan voornamelijk insecten, maar omdat grotere prooien niet geschuwd worden, grijpt de gekko ook kleinere hagedissen. Hierdoor verdringt de gekko in de streken waar hij eigenlijk niet thuishoort inheemse reptielensoorten door ze op te eten of weg te concurreren.

De avondwandeling heeft plaats in dezelfde buurt als de eerste avond. Op enkele druppeltjes na blijft het de ganse tijd droog en lekker zacht.
De eerste waarneming is al een hele mooie, met name een soort uit de familie van de Boleettongsalamanders, de Nauta Mushroomtongue Salamander (Bolitoglossa altamazonica).
Boleettongsalamanders zijn een geslacht uit de familie van de Longloze salamanders.
De wetenschappelijke naam bolito-glossa betekent 'boleet-tong' en slaat op de boleet- (een soort paddenstoel) achtige tong, bestaande uit een lange steel en een knopvormig uiteinde. De tong wordt gebruikt om prooien van enige afstand te 'schieten' en in de bek te brengen, wat doet denken aan de tong van een kameleon.

De vrouwtjes leggen een veertigtal eieren op het land, in een holletje of onder een steen en bewaken die eieren gedurende de ontwikkeling.
Het duurt heel lang vooraleer deze beestjes volwassen zijn: zes jaar voor de mannetjes tot twaalf jaar voor de vrouwtjes. Boleettongsalamanders kunnen in vergelijking met andere salamanders heel oud worden. Verlies van leefgebied en de schimmelinfectie chytridiomycose vormen voor meerdere soorten een belangrijke bedreiging.

Iets verder observeren we de Groen gestreepte gifkikker, dezelfde soort als gisteren, maar toen droeg het mannetje een aantal dikkopjes op de rug!

We zijn al aan onze derde amfibie toe: de boomkikkersoort Blue-flanked Treefrog (Boana calcarata) (foto links).
Deze komt voor in een heel groot deel van het Amazonebekken en is een zeer algemene soort.
Met haar 5 cm lengte is het wijfje bijna dubbel zo groot als het mannetje. Typisch voor deze soort zijn de blauwe strepen op de zijkant van het lichaam en de vreemde uitsteeksels achteraan de poten (beide kenmerken goed te zien op deze foto).

En dan weer een nieuwe leuke soort: de Reuzen makikikker of Kambokikker (Giant Leaf Frog – Phyllomedusa bicolor) (foto rechts).
Deze giftige boomkikker leeft in de noordelijke regio's van het Amazonegebied. Vanwege zijn hoge toxiciteit heeft hij geen natuurlijke vijanden. Kambo is het gif dat deze groene boomkikker uitscheidt via zijn huid. Zelfs slangen gaan met een grote boog om hem heen.

Het is onverstandig om het kikkergif in grote hoeveelheden in te nemen. Wanneer echter enkele druppels worden aangebracht op huid waarvan het bovenste laagje is weggebrand, kan het gif een diep reinigend effect hebben.
Inheemse volken kennen een ritueel waarbij kambo wordt toegediend door een sjamaan of medicijnman. Voordat de kambo door de medicijnman wordt aangebracht op de huid, drinkt men eerst twee liter water op een nuchtere maag. Daarna wordt de opperhuid met behulp van een wierookstokje weggebrand. Op de brandplekjes wordt kambo aangebracht.
Zo wordt het kikkergif direct in de bloedbaan opgenomen.
Na het opbrengen volgt al gauw een warm gevoel. Het bloed trekt naar het hoofd en het gelaat kleurt diep rood. Na enkele minuten ontstaat een hevige misselijkheid, waarna men overgeeft. Tevens versnelt de hartslag, de lichaams-temperatuur gaat omhoog, het zweet breekt uit en men kan rillerig zijn.

Dit klinkt natuurlijk weinig aantrekkelijk. Het geval wil echter dat men zich na een kambosessie gereinigd voelt.
Het gif Kambo wordt verkregen door de boomkikker te vangen en het sap van zijn huid af te schrapen. Boomkikkers zijn meestal te vinden rond rivieren in het Amazonegebied.
Deze waterplaatsen worden door de indianen ook wel Igarapés genoemd. Wanneer het gaat regenen verzamelen de boomkikkers zich rond de Igarapés en maken een bepaald geluid. Dit geluid imiteren de indianen, waarmee ze de boomkikkers lokken, om ze vervolgens op te pakken.
Dan worden ze heel voorzichtig aan hun pootjes aan vier takken vastgebonden, zodat hun lichaam een X vormt.
Soms zal een vrouwelijke sjamaan de pootjes van de kikker masseren, waardoor de gifproductie wordt gestimuleerd.
Hierna wordt voorzichtig de giftige substantie van zijn huid geschraapt en op kleine platte bamboestokjes geplaatst, vervolgens droogt het gif op.
Als de indianen genoeg gif hebben verzameld, wordt de kikker vrij gelaten in zijn vertrouwde habitat.

Onze 2de slang van de reis is de Valse koraalslang (False Coral Snake – Oxyrhopus petolarius).

Het kleurpatroon van deze soort is variabel. Het bestaat meestal uit een combinatie van rode en zwarte ringen of kruisbanden. Bij sommige exemplaren zijn de lichtgekleurde dwarsbanden wit in plaats van rood op het voorste deel van het lichaam.
De Valse koraalslang heeft achterin gelegen giftanden en zijn gif is buitengewoon giftig voor anolis hagedissen. Hij voedt zich met hagedissen, kikkers, kleine knaagdieren, vogels en waarschijnlijk andere slangen.

Onze gids wijst ons een grote kikker aan, die muisstil tussen het bladafval zit. Heel moeilijk te zien, omwille van de perfecte camouflage.
Deze Reuzenfluitkikker (Smoky Jungle Frog – Leptodactylus pentadactylus) behoort tot de grootste kikkersoorten; de lengte kan bijna 20 centimeter bedragen.
De mannetjes hebben gespierde voorpoten met een zwarte doorn aan de duim, die in een verharde groef op de borst past. Deze structuren dienen om een vrouwtje beter vast te kunnen houden tijdens de amplexus maar worden ook gebruikt voor de verdediging.

Juveniele dieren eten insecten en andere kleine ongewervelden, maar volwassen dieren eten letterlijk alles wat beweegt en niet te groot is.
Onder andere kikkers, kleine zoogdieren en zelfs bodembewonende vogels en kleine slangen kunnen worden verorberd en worden in één keer doorgeslikt.
Zoals alle fluitkikkers maakt ook deze soort geen kwakend maar een fluitend geluid. Als ze worden vastgepakt, schreeuwen ze luid om hun aanvaller te laten schrikken.
De bedoeling is dat daardoor de greep van de aanvaller zou moeten verslappen. Vermoed wordt dat de waarschuwingskreten van de kikker kaaimannen aantrekken omdat deze de roep herkennen. Hierdoor kan een roofdier dat de kikker aanvalt zelf ten prooi vallen aan een naderende kaaiman.

Even verder zien we een slapende hagedis die ondersteboven aan een twijgje hangt: het gaat hier om een dwergleguaan, de Amazon Wood Lizard (Enyalioides laticeps).

Deze veel voorkomende dwergleguaan is een zonlichtminnende half-boombewonende hagedis die in gaten in de grond of op twijgen 30-240 cm boven de grond slaapt gedurende de nacht.

Enyalioides laticeps is een hinderlaag-roofdier dat zich voornamelijk voedt met spinnen, rupsen en keverlarven, maar het dieet omvat ook sprinkhanen, krekels en regenwormen.
Deze soort heeft als hoofdpredator de slang Tropical Flat Snake (Siphlophis compressus).
Deze soort vermijdt roofdieren door stil te blijven en zich te vermengen met de vegetatie of door op en rond stammen te bewegen, maar is ook in staat om plotseling onder boomstammen of in gaten in de grond te rennen.

Het moeten niet altijd amfibieën en reptielen zijn.
We lopen ook een heel speciaal insect tegen het lijf, figuurlijk dan wel.
Dit is de Fulgorid Planthopper (Lystra lanata), familie van de Lantaarndragers.

Komt voor in Colombia, Guyana, Peru en Brazilië. In Colombia uitsluitend op het drielandenpunt in Leticia waar wij nu zijn! Lucky boys!
Wordt ook Red-dotted Planthopper genoemd omwille van de rode vlekken rond de ogen, wat hem onderscheidt van de Wax-tailed Planthopper (Pterodictya reticularis) die brons-gele ogen en vlekken vertoont.
De witte uitsteeksels maken ze aan door middel van was en gebruiken ze om de eitjes mee af te dekken en te beschermen.

Onze laatste waarneming van de nachtwandeling is een pad die door een opvallende witte streep in 2 helften is gedeeld. We maken kennis met de Crested Forest Toad (Rhinella margaritifera) (voorheen Bufo typhonius). In Suriname noemen ze hem Koprichelpad omwille van duidelijke oneffenheden op de kop: Nederlanders geven heel graag een Nederlandse naam aan alle dieren...

In het Frans wordt hij Crapaud-feuille genoemd, wat al iets zegt over de camouflage van het beestje.
De uitsteeksels op de zijkanten van het lichaam en die witte lijn maken het al maar moeilijker om deze pad te vinden tussen de afgevallen dorre bladeren. Hij voedt zich met insecten (voornamelijk mieren en termieten), springstaarten en andere geleedpotigen.
De wetenschappelijke naam Rhinella margaritifera bestrijkt verschillende soorten die moeilijk te onderscheiden zijn. Verschillende studies zijn aan de gang en ongeveer 16 verschillende soorten zijn al bekend.

Alle deelnemers lijken tevreden met de wandeling: tijd genoeg om foto's te nemen en degelijke uitleg voor iedereen, ook wie achteraan in de groep loopt.

Donderdag 8 maart: boottocht naar de indianengemeenschap Mocagua.

Marc is al een paar dagen ziek. Vandaag moet de dokter komen, we kunnen niet langer wachten. Talu blijft ook bij hem, terwijl wij rond 08.30u de boot nemen, richting indianengemeenschap Mocagua.
Zowel lokale cultuur als natuur komen aan de orde.
Onderweg spotten we de Geelkopcaracara (Yellow-headed Caracara – Milvago chimachima), de Chileense kievit (Southern Lapwing – Vanellus chilensis), de Wielewaaltroepiaal (Oriole Blackbird – Gymnomystax mexicanus) en de Cayenne-kievit (Pied Plover – Vanellus cayanus).
En een paar minuten later, een “specialleke”! De Hoatzin, ook Stinkvogel genoemd
(Hoatzin – Opisthocomus hoazin). Petra en Koen slagen er allebei in een bijna identieke en zeer artistieke foto te maken!

De jonge vogels hebben klauwtjes aan hun vleugels, waarmee ze beter in bomen kunnen klimmen.
*De klauwen duiden echter niet op een nauwe verwantschap met Archaeopteryx of andere oude vormen met klauwen: ze zijn een terugkeer naar de oude toestand. De hoatzin is hiermee een voorbeeld van een diersoort die **de wet van Dollo** ontkracht (zie verder hieronder).*

In de vroege ochtend of tijdens de avondschemering zoekt de hoatzin naar eten tussen de bomen die dicht bij het water staan. Deze vogel hoeft nauwelijks te drinken omdat zeventig procent van zijn plantaardig voedsel uit water bestaat.
Hij eet het liefst enorme aronskelken of mangroven, al lust hij de bladeren van wel vijftig planten. Om zijn voedsel te verteren zit er voor zijn maag een enorme krop vol met unieke bacteriën die de plantencellen afbreken en deze via gisting omzetten in suikers voor energie. De krop heeft een dikke, gespierde wand en een hoornachtige bekleding die als een mixer beweegt om het plantaardig voedsel af te breken.
Hij komt voor in het Amazonebekken en is vaak in bomen te vinden.
Veel van het leefgebied van de hoatzin gaat verloren als gevolg van de drooglegging van mangroven om land voor de mens vrij te maken. In sommige gebieden die geschikt zijn gemaakt voor de landbouw, heeft de vogel het niet overleefd.

De wet van Dollo *is een hypothese over evolutie van biologische soorten, geformuleerd door de Belgische paleontoloog Louis Dollo (1857-1931). De hypothese stelt dat evolutie een onomkeerbaar proces is. Dollo stelde: Een organisme kan niet terugkeren, of gedeeltelijk terugkeren, naar een stadium dat door zijn voorouders werd bereikt.*
De hypothese houdt onder andere in dat een orgaan dat door evolutie is verdwenen later niet meer opnieuw ontwikkeld wordt in dezelfde soort.
Tegenwoordig, nu de kennis over de evolutie is toegenomen, wordt aangenomen dat de hypothese onjuist is: het blijkt dat zulke omkeringen (waaronder de zogenaamde atavismen) vaker voor komen. Een voorbeeld is het kuiken van de moderne hoatzin dat volledig functionele vingers en klauwen aan de vleugels ontwikkelt, hoewel de voorouders van deze soort deze eigenschap al lang geleden moeten hebben verloren. Ook van wandelende takken is vastgesteld dat ze in hun evolutie ten minste vier keer de mogelijkheid tot vliegen hebben verkregen en weer verloren.
Het genetische mechanisme hierachter, dat Dollo onbekend was, wordt gevormd door het feit dat een gen door een simpele mutatie kan worden uitgeschakeld, miljoenen jaren blijft sluimeren zonder tot uitdrukking te komen en dan weer door een nieuwe mutatie geactiveerd kan worden.

Onmiddellijk na de Grijze buizerd (Gray Hawk – Buteo plagiatus) (foto links), krijgen we weer een speciale soort in ons vizier: de Anioema, familie van ganzen en eenden (Horned Screamer – Anhima cornuta) (foto rechts).
Deze standvogel heeft een kalkoenachtig lichaam, een kleine snavel en lange poten met kleine zwemvliezen.
Op het voorhoofd bevindt zich een opvallende, tot tien centimeter lange schuin naar achter buigende enkelvoudige haarborstel. Deze structuur is uniek bij vogels en is niet afgeleid van veren, maar is een verhoornde structuur die losjes aan de schedel is bevestigd en continu groeit en vaak op zijn punt breekt. Dit geeft deze soort zijn naam.
De lichaamslengte bedraagt 84 cm en het gewicht 2 tot 3 kg.

Na aankomst in het dorp maken we een mooie wandeling in de jungle, waar Eliane zowaar een privégids krijgt die heel veel uitleg geeft over allerhande speciale planten. De flora is hier geweldig. We gaan nu op zoek naar een heel specifieke soort aapje dat hier voor komt, met voorkeur voor bepaalde grote bomen, het Dwergzijdeaapje (Pygmy Marmoset – Cebuella pygmaea). We zoeken, zoeken en uiteindelijk vindt de gids er eentje. Heel moeilijk voor ons om er iets van te maken. Onze waarneming beperkt zich tot een beweging in de takken of een vage flits van iets... dat wel dat aapje zou kunnen zijn.
Petra slaagt erin om er toch een foto van te maken, door veel langer te blijven staan terwijl iedereen al weg is...

Het dwergzijdeaapje heeft een donzige, bruinachtige vacht met geelbruine vlekken, en een geringde staart die net zo lang als zijn lichaam kan zijn.
De klauwen zijn speciaal bedoeld om in bomen te klimmen, een eigenschap uniek voor deze soort. Met een lengte van tussen de 14-16 cm (exclusief de staart van 15-20) is hij de kleinste aap ter wereld. Mannetjes wegen rond de 140 gram, vrouwtjes slechts 120 gram.
Als omnivoor eten ze fruit, bladeren, insecten, en af en toe zelfs kleine reptielen. Een groot deel van hun dieet bestaat echter uit hars van bomen. Dit actieve dwergzijdeaapje heeft hiervoor speciale tanden om in schors te kunnen bijten. Door zijn kleine afmetingen en snelle manier van bewegen is het moeilijk om dit aapje goed te kunnen observeren.
Het dwergzijdeaapje is de eerste Zuid-Amerikaanse aap waarbij het gebruik van dialecten is vastgesteld. Tot op heden is onbekend of het gebruik van dialecten komt door een voordeel van bepaalde geluiden in een zekere habitat of dat dit een sociaal aspect is, zoals bij mensen.
De draagtijd is 119 - 140 dagen. Meestal worden er twee niet identieke jongen geboren, maar een- en drielingen komen ook voor. Het mannetje draagt de jongen rond, totdat het vrouwtje ze overneemt om te voeden.
In gevangenschap kan een dwergzijdeaapje ongeveer elf jaar oud worden. In de natuur is dat gewoonlijk (veel) minder.

Om 11.20u komen we aan in de Apen-sanctuary, Estacion biologica Maikuchiga, waar verschillende soorten apen worden opgevangen die o.m. als huisdier werden gevangen gehouden. Hier krijgen ze een kans om terug echt deel uit te maken van hun natuurlijke leefomgeving.
We zien er het Grijsgroen doodshoofdaapje (Common Squirrel Monkey – Saimiri sciureus) (foto met Petra), de Witvoorhoofdkapucijnaap (White-fronted Capuchin – Cebus albifrons) (op de foto met Nicole), de Gewone Wolaap (Brown Woolly Monkey – Lagothrix lagotricha) en de Zwartrugtamarin (Black Mantled Tamarin – Saguinis nigricollis).

Het Grijsgroen Doodshoofdaapje, dat hier bovenop het fotoapparaat van Petra zit, is een neefje van het Geel doodshoofdaapje, de Mono Titi van Costa Rica, die met uitsterven is bedreigd.
Onze 'Grijsgroene' heeft -uiteraard- een olijf- tot grijsgroene vacht. De buik is lichtgeel en de ledematen zijn oranjegeel van kleur.
Het gezicht, de keel en de oren zijn wit, de snuit zwart. Ze worden 26 tot 37 centimeter lang en 550 tot 1.250 gram zwaar.
Het doodshoofdaapje is een sociaal boombewonend dagdier.
's Nachts slaapt het tussen dichte takken. Het eet vruchten en insecten, aangevuld met gekko's en andere hagedissen, vogeleieren en jonge vogeltjes.
De dieren leven voornamelijk in familiegroepjes, die zich soms aansluiten tot grotere groepen van meer dan honderd dieren.

Het vrouwtje krijgt na een draagtijd van ongeveer 6 maanden één jong, dat eerst op de buik, later op de rug wordt gedragen. Het jong wordt verzorgd door de moeder.

Andere vrouwelijke groepsleden, meestal oudere dochters van de moeder die zelf nog geen jongen hebben, passen op het jong en dragen het bij zich als de moeder aan het foerageren is.
Deze Grijsgroene doodshoofdaapjes worden regelmatig gevangen voor de illegale huisdierhandel, en ook worden ze bejaagd voor lokaal gebruik als huisdier, voedsel of lokaas.

De Witvoorhoofdkapucijnaap, hier in een diepe slaap gevallen op arm en boezem van Nicole, behoort tot dezelfde familie als de Doodshoofdaapjes. We zien hier een heel jong exemplaar waarvan de moeder is gedood. Volwassen zal hij rond de 4 kg wegen. Hij voedt zich vooral met fruit en insecten. Ze zijn gemakkelijke prooien voor roofvogels en ook slangen!
De populatie gaat duidelijk achteruit, de soort wordt beschouwd als 'bedreigd'. Habitatverlies en de jacht zijn de hoofdredenen van zijn achteruitgang.

Er wordt ook een Leigrijze buizerd (Slate-colored Hawk – Buteogallus schistaceus) waargenomen, heel mooi met rode snavel en rode poten en al de rest lei-grijs. Prachtig!
Deze mooie roofvogel jaagt op krabben, kikkers, slangen en kleine zoogdieren.

We genieten van een heel lekkere lokale lunch in Restaurante Payawaru, met catfish op 2 wijzen en een lekker dessert.

Na de lunch varen we verder naar Puerto Nariño en de junglemeren van Tarapoto.
Dit is 'the place to be' voor de Roze zoetwaterdolfijnen, het dier dat zowat bij iedereen bovenaan de top-10 lijst staat.

Het gaat hier over de Orinocodolfijn (Amazon River Dolphin – Inia geoffrensis).

Eerst zien we een paar grijsgekleurde dolfijnen, wat ons al heel gelukkig maakt.

Maar na amper enkele minuten hebben we al prijs!
YESS! The Pinky Dolphin! Open en bloot! En verschillende keren!
In totaal wordt de Roze dolfijn 14 keer waargenomen, weliswaar met stukjes en brokjes. Maar drie keer laat hij zich volledig bewonderen! En met zijn roos velletje in de volle zon!

De Orinocodolfijn is een typische rivierdolfijn. Van de echte rivierdolfijnen is dit de grootste. Hij leeft in het stroomgebied van de Orinoco en de Amazone.
Orinocodolfijnen zijn bij de geboorte donker grijs. Als ze ouder worden verkleurt hun huid naar grijswit of roze. Op de lange smalle snuit groeien borstelige snorharen, die waarschijnlijk dienst doen bij het opsporen van prooi in het troebele water.
De ogen van de Orinocodolfijn zijn klein: hij maakt vooral gebruik van echolocatie. Daarbij speelt de zogenaamde 'meloen', die zich in het voorhoofd bevindt, een belangrijke rol.
De vorm van de meloen en daarmee het voorhoofd kan ook veranderen. De nek is flexibel.
Doorgaans zwemmen Orinocodolfijnen alleen of in paren. Alleen in het droge seizoen, als delen van de rivier droogvallen, komen ze in groepen voor van rond de twaalf dieren.
Dan werken ze soms samen bij de jacht. Doorgaans zoekt de Orinocodolfijn zijn voedsel op de bodem van de rivier. In de regentijd trekt hij het overstroomde bos in.
Dankzij zijn flexibele lichaam kan hij goed tussen de stammen en takken zwemmen. Opmerkelijk is dat Orinocodolfijnen vaak ondersteboven zwemmen.
Visserij vormt plaatselijk een ernstige bedreiging voor de soort. In Brazilië wordt de orinocodolfijn ook opzettelijk gedood om zijn vlees als aas te gebruiken bij de omvangrijke visserij op meervallen ('mota').
Daarnaast vormt versnippering en degradatie van zijn leefgebied door aanleg van stuwdammen voor elektriciteitsproductie een bedreiging.
De Indianen vonden vroeger dat de dolfijn erg mooi kon zingen en dachten dat hij zich dan in een mooie vrouw kon veranderen. Ze zou dan in de nacht de vissers meenemen naar de bodem van de rivier.

Om 15.15u verlaten we het meer en gaan we naar Puerto Nariño dorp, waar we een wandeling maken en iets gaan drinken, samen met Ieva en Elvis... 0,30 euro voor een koffie en 1 euro voor een biertje....
De mensen aldaar kunnen niet teruggeven op 5.000 pesos (= anderhalve euro).

Leuke wandeling met al die woningen die beschilderd zijn.

Om 16.00u moeten we in de boot, want hier zijn veiligheidsregeltjes...
We moeten op tijd vertrekken want we moeten vóór de avond invalt in Leticia zijn. Dit is nog een regel van een paar jaar geleden, toen hier gelijkaardige boten met toeristen werden overvallen door de FARC. Alle gevaar blijkt geweken, maar de regel blijft nog een tijdje van toepassing!
Tijdens deze boottocht zien we de Witbuikzwaluw (White-winged Swallow – Tachycineta albiventer), (foto links), Roodbuiktangare (Crimson-backed Tanager – Ramphocelus dimidiatus) een aantal Oropendola's en de Vorkstaartkoningstiran (Fork-tailed Flycatcher – Tyrannus savana).
Deze Vorkstaartkoningtiran komt voor in een grote verscheidenheid aan habitats, waaronder weilanden, ooibossen en open woongebieden met verspreide bomen.

Het verspreidingsgebied loopt van centraal Mexico tot centraal Argentinië.
De mannetjes zijn 37-41 cm lang; vrouwtjes, 28-30 cm Ze wegen slechts 28-32 g, veel minder dan de nauw verwante kingbirds, die nochtans maar de helft van de totale lengte van deze soort bereiken.
De Vorkstaartkoningstiran heeft de langste staart in verhouding tot de lichaamslengte van alle vogels op aarde.
De staart bij volwassen mannetjes is 2-3 keer langer dan de lengte van de vogel van de snavel tot de basis van de staart.
Deze soort is voornamelijk een insecteneter, maar zal in de winter overschakelen naar bessen en klein fruit als insecten schaars worden.

Om 18.00u zijn we in het hotel en kunnen we beginnen aan het avondmaal. In de keuken hier loopt het weer mis. Verschillende mensen krijgen andere zaken dan wat werd besteld, of de soep komt na de hoofdschotel.
En dan nog een ambetante situatie....
Ieva en Talu komen de bestelling opnemen voor ons exotisch etentje van morgenmiddag in de 'Tierras Amazonicas', een zeer speciaal restaurant...

Specialiteit: geroosterde larven Mojojo als voorgerecht en Piranha's als hoofdschotel.
Tegen alle verwachtingen in kiezen meer dan de helft van de moedige tafelgenoten voor die 'vieze' exotische schotels! Proficiat.
Maar dan komt de afknapper: Er wordt ons bevestigd dat er noch Larven noch Piranha's zijn! Te gek om waar te zijn. Er ontstaat een beetje tumult. Even later heeft het betrokken restaurant een slachtoffer aangeduid: een garçon van de “Tierras Amazonicas” mag het komen uitleggen en andere schotels voorstellen... Spijtig voorval.

Er is een Salsa-bar in Leticia, niet ver van het hotel. Je loopt het hotel buiten, je gaat naar links zoals om naar de haven te lopen. Eén blok verder, i.p.v. links naar de haven te gaan, de straat oversteken in de tegenovergestelde richting van het marktje en de haven. Twee blokken verder, aan het kruispunt... de Cabana!
Mooie avondwandeling en lekker zacht weer...

Vrijdag 9 maart: voormiddag vrij, namiddag vlucht naar Pereira.

Leuke anekdote: Walter is een vroege vogel. Dus ook vanmorgen: hij wil meteen uitchecken.
Maar dat lukt niet: “Te vroeg”, zegt de man aan de receptie. “Er is nog geen personeel om de minibar in de kamer te controleren op eventuele consumpties”. Heel geestig, als je weet dat alle minibars hier leeg zijn...
We genieten van een onverwachte vrije voormiddag: het bezoek aan de vismarkt van 06.00u is afgeschaft, en voor de marktwandeling zijn er maar 3 kandidaten. Welgekomen laat ontbijt, na deze drukke dagen.
De zon schijnt volop en we genieten van een lekkere plons in het zwembad. Een mooi zwembad met een massage-waterval om U tegen te zeggen.

Rond de piscine, tussen de planten, lopen mooie grote hagedissen rond, de Gewone ameiva's die we ook al in Marasha Lodge hebben gezien (blz. 27). Eentje heeft zijn leven kunnen redden door zijn staart af te werpen!

Om 11.30u vertrekken we naar de Tierras Amazonicas, het restaurant zonder Larven.....
Een van de vissoorten die we er kunnen krijgen is de Tucunara, aanbevolen door de keuken
Veel werk, niet veel eetbaars, maar wat een *look*!!

Nicole kan niet weerstaan aan de achtergrondmuziek... Salsa!
Samen met Elvis geeft ze een geslaagde demo.

Een uur later verlaten we het restaurant en rijden we naar de airport.
We nemen uitgebreid afscheid van Elvis, een heel goede gids en zeer aangename man!

Check-in richting Pereira met eerst een overstap in Bogotá. We verlaten Leticia om 14.51u. Onze A320 vliegt op 11.200 meter hoogte, aan 842 km/u, en doet er bijna 2 uur over voor 1.209 kilometer. Om 16.26u staan we op het punt te landen in Bogotá, maar deze poging wordt abrupt afgebroken! We nemen opnieuw hoogte, tot 3.850 meter hoog. Dertien minuten later lukt het ons dan wel...! In Bogotá nemen we afscheid van Ieva en Talu.

Vier uur later landen we in Pereira, 240 kilometer verder.
We komen aan in Casa San Carlos, een prachtig hotel, mooie ligging en schitterende service!
Ons avondmaal genieten we om 21.30u, en dan … dodo...

Zaterdag 10 maart: Valle de Cocora.

We verlaten ons hotel om 08.00u, met volle zon. We zijn weer 2 gidsen rijker, maar ook één medereiziger armer: Wim is namelijk ziek en blijft liever rustig in het hotel....

Op weg naar de Cocora Valley, legt een gids ons uit dat we vandaag van uitzonderlijk goed weer genieten. 85% van de tijd is het hier bewolkt en dus beperkte zichtbaarheid.
Onze eerste vogel hier is de Rode tiran (Vermilion Flycatcher – Pyrocephalus rubinus), een fel gekleurd mannetje!

De Cocoravallei is gelegen in de Cordillera Central en maakt deel uit van het Nationaal natuurpark Los Nevados. Hier komt de nationale boom van Colombia, de Ceroxylon quindiuense of waspalm veelvuldig voor.
Cocora was de naam van een quimbaya prinses, dochter van de cacique Acaime, wier naam 'Ster van het water' betekent. De vallei kent inderdaad veel regenval.
De Cocoravallei bevindt zich in de bovenloop van de rivier de Quindío waar het departement zijn naam aan te danken heeft. De vallei, ongeveer 24 kilometer ten noordoosten van de stad Armenia ligt op een hoogte van 1800 tot 2400 meter. Om de bijzondere waspalmen en de andere endemische soorten van de vallei te beschermen, werd op 16 september 1985 het gebied tot natuurlijk heiligdom verklaard door de toenmalige president Belisario Betancur.

De westelijke Pacifische winden hebben geen invloed op de vallei door de bescherming van de meer naar het westen gelegen gebergten. Dit zorgt voor een vochtig klimaat in de vallei waardoor een uniek ecosysteem van nevelbos is ontstaan. Het regent er bijna dagelijks en de gemiddelde jaartemperatuur is in de niet ver van de evenaar gelegen vallei slechts 15°C, met een maximum van 25°C en minimumtemperaturen tot onder het vriespunt.

We zitten midden in een vulkanisch gebied en worden herinnerd aan het drama dat zich hier afspeelde in 1985.
In November 1985 ging de foto de wereld over van het 13 jarige dappere Colombiaanse meisje dat vast zat in de modder in Armero. Door deze foto kreeg de vulkaanuitbarsting van de Nevado del Ruiz in Colombia in één keer een gezicht.

De top van de Nevado del Ruiz stratovulkaan in Colombia ligt boven de 5000 meter en is eeuwig bedekt met een laag van sneeuw en ijs. Vandaar zijn naam: "Nevado" .
Volstrekt onverwacht leidde een relatief lichte kleine uitbarsting van begin November 1985 tot een

enorme ramp. Door de uitbarsting kwamen namelijk hete deeltjes as en puin op de sneeuw en het ijs van de top terecht. De sneeuw en ijs van de bergtop smolten door de hitte. Langzaam gleed dat naar beneden. En er ontstond in de vroege ochtend van die 13e November in 1985 een dodelijke modderstroom. De zware modderstroom liep uiteindelijk met een snelheid van 35 kilometer langs de flanken van de vulkaan naar beneden, richting de Colombiaanse stad Armero.
Deze stad werd in een mum van tijd verzwolgen door de modder en compleet vernield. Het drama was nog niet afgelopen: net als beton, werd deze modderstroom hard. Als je terecht was gekomen in de modderstroom en je kon er niet uit, werd je levend begraven. Het stadje Armero telde ongeveer 27.000 inwoners, 23.000 a 25.000 van hen stierven doordat ze vast zaten in de modderstroom.

Het is 10.30u. Met onze gidsen Cesar en Juan Camilo staan we aan de ingang van de Sendero Bosque de Palmas.
Ons hotel ligt op 1.300 meter hoogte. Nu zijn we al op 2.020 meter en stoppen voor een koffietje en een sanitaire halte alvorens te beginnen aan een wandeling die 3 à 4 uurtjes zou duren.....
We klimmen naar 2.600 meter, aan de 'Waxpalms'. Hier komt de Condor nog voor. Volgens de gids één enkel exemplaar! Ofwel is het het laatste mannetje dat de vervolging door de boeren heeft overleefd, ofwel is het de eerste Condor die in het gebied terugkomt na de beschermende maatregelen die er werden genomen...

De Waspalm is de nationale boom en de Condor de nationale vogel van Colombia.
Normaal gesproken groeien deze bomen in een bos, tussen andere vegetatie en met kleinere en grotere soortgenoten. Hier is het bos echter gekapt om ruimte te maken voor de weilanden.
Alle bomen zijn dus ongeveer even oud. Er is geen nageslacht want vooraleer een boom ook maar iets kan groeien is die opgegeten door de koeien. Omdat de bomen niet langer tussen andere vegetatie staan zijn ze kwetsbaar voor ziektes. Het tragische lot van de palmbomen in de Cocora Vallei is dat ze allemaal dood zullen gaan en dan is dit landschap voor altijd weg…

12.00u: tijd voor een rustpauze, een kleine snack en de hond geniet mee..
Het zicht op de vallei en de bergketens is prachtig. En het weer is ideaal: zon, wind en warm.

Het is een grote lange wandeling, veel langer dan werd aangekondigd. Na een aantal kilometer zijn er verschillende medereizigers die de voor hen juiste beslissing nemen: niet verder gaan.
Cesar blijft bij Walter, Peggy, Jeanine, Etienne en Jos, de rest wandelt verder met Juan.

Petra krijgt last van haar enkel die begint op te zwellen. Een zwakke plek na een breuk en een operatie... Nicole en Fred blijven samen met haar, en de achterstand op de groep wordt alsmaar groter. Nicole heeft een behoorlijke voorraad chocoladekoekjes... Van elke bank of degelijke zitplaats die we tegen komen wordt gebruik gemaakt om te rusten en... te snoepen!
Onze achterstand wordt te groot. Juan heeft de groep koplopers op het goede pad gestuurd, naar de kolibries, en hij wacht ons op om ons het slechte nieuws aan te kondigen: we mogen niet verder de anderen achterna gaan: we lopen het risico dat we na zonsondergang nog niet zouden terug zijn! Spijtig, vooral voor Petra, die had gehoopt mooie kiekjes te kunnen nemen van de kolibries.
Dan maar rustig afdalen, de 'short cut' dus.
Op het einde van de lange wandeling komt Cesar ons nog tegemoet met water! Heel attent!

De grote groep legt inderdaad een veel langere afstand af, en wordt beloond door de waarnemingen van de kolibries van Acaime, zoals de Langstaartnimf (Long-tailed Sylph – Aglaiocercus kingii) (foto links), de Toermalijnzonnekolibrie (Tourmaline Sunangel – Heliangelus exortis)(foto midden), de Gekraagde Incakolibrie (Collared Inca – Coeligena torquata) (foto rechts), de Bruinstaart-hoornkolibrie (Buff-tailed Coronet – Boissonneaua flavescens) en de Maskerberghoningkruiper (Masked Flowerpiercer – Diglossa cyanea).
En 2 soorten spechten, de Roodkruinspecht (Red-crowned Woodpecker – Melanerpes rubricapillus) (foto onderaan links) en de Eikelspecht (Acorn Woodpecker – Melanerpes formicivorus) (foto onderaan rechts).

Nu pas beseffen we dat we meer dan 7 uur hebben gewandeld! Wanneer we allemaal samen beneden zijn, gaat de zon onder... Goed ingeschat van onze gids Juan!

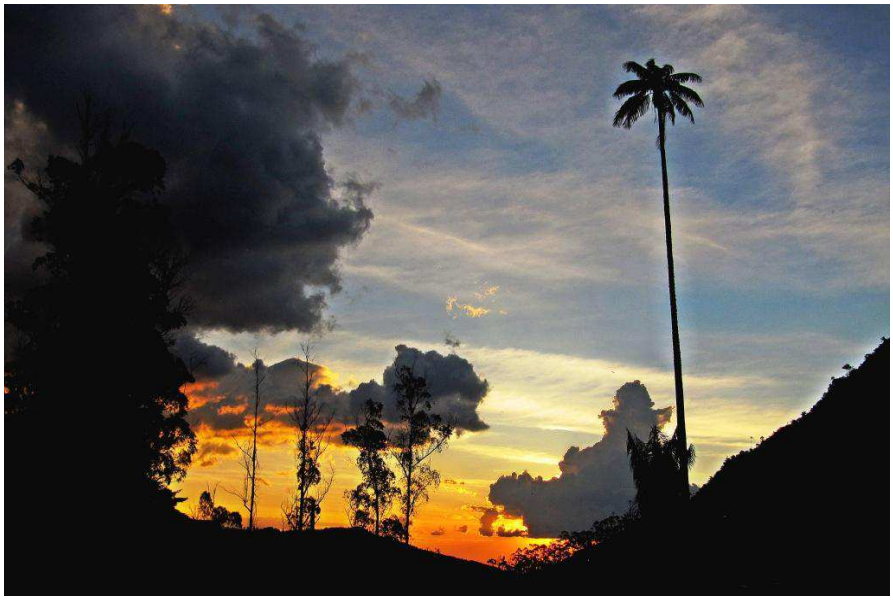

Wel heel merkwaardig dat, tijdens een wandeling van meer dan 14 kilometer, geen enkel beestje wordt waargenomen, buiten een Zwarte gier en die kolibries. Te droog? Te warm? Wie zal het zeggen?
Rond 18.00u kunnen we lunchen, o.a. lekkere Salmon Trout Garlic....

In de loop van deze dag is het programma voor morgen al 4 keer gewijzigd... bijna dagelijkse kost...

Vóór het slapen gaan, doen Walter en Fred nog een korte wandeling langs de receptie waar een paar kikkertjes aan het roepen zijn. De man aan de receptie zegt ze hier alle dagen roepen, maar dat nog niemand ze heeft kunnen spotten. Na lang zoeken, dan toch eentje gevonden. Is inderdaad niet gemakkelijk, goed verborgen tussen een betonnen bloembak en houtwerk. Dat mooi gekwaak komt dus van een boomkikker, de Boettger's Colombian Treefrog (Dendropsophus columbianus), zeer algemene soort hier, maar komt uitsluitend voor in het Colombiaans Andesgebergte. We hebben dus opnieuw een endemische soort te pakken!
En we nemen er een metamorfoserend insect ook maar bij. Een volledige gedaanteverwisseling. Mooi om te zien hoe het volwassen diertje uit zijn pop kruipt en zich dan positioneert om te drogen en zich klaar te stomen voor een nieuw leven.

Zondag 11 maart: Natuurreservaat Otún Quimbaya en bezoek aan koffie-finca Don Manolo.

We moeten er vroeg bij zijn, want er staat ons een drukke dag te wachten.
Jeanine en Etienne blijven in het hotel en trekken op fotojacht in en rond het domein.
En zij doen een paar mooie waarnemingen. Ze zien o.a. de Capibara (Capybara – Hydrochoerus hydrochaeris)!
De Capibara is de grootste levende knaagdierensoort en weegt gewoonlijk tussen de 35 en 66 kilogram. Capibara's zijn zwaargebouwd met korte stevige poten. De tenen zijn gedeeltelijk verbonden door zwemvliezen en de neusgaten, ogen en oren staan boven op de kop, zodat het dier ook tijdens het zwemmen kan ruiken, zien en horen.

Ze leven in groepen van enkele tientallen dieren, waaronder één dominant mannetje en meerdere vrouwtjes, al dan niet met jongen. Hun territorium, dat ze ook verdedigen tegen indringers, markeren ze met geurvlaggen.
Het voedsel bestaat uit waterplanten, gras, knoppen en zachte boombast. 's Morgens wordt gerust en op het heetst van de dag liggen ze in het water. Om aan voedsel te komen, leggen ze grote afstanden af en stropen ze ook wel op akkers.

Onze gidsen vandaag zijn Juan en Cesar.
We maken een rit van anderhalf uur naar het natuurreservaat 'Otún Quimbaya'.
Het begint met een prachtige baan naar La Florida. Vandaag is het zondag en veel mensen zijn vrij. Dat is te merken, want de nieuwe hype in Pereira is mountainbiken. De weg naar La Florida is erg populair om te fietsen, dus we moesten slalommen tussen de fietsers door. Door deze nieuwe hobby van veel mensen is La Florida een behoorlijk stuk gegroeid door het toerisme.
Om 09.30u bereiken we de ingang van de Sendero Los Bejucos en de Sendero del Rio.
Er zijn 2 wandelingen, eentje 'flat' en eentje 'climb'.

We vormen opnieuw 2 groepen, eentje met Cesar en Jeanine, Peggy, Etienne en Walter en eentje met Juan en de anderen.
De “kleine” groep heeft het geluk apen te spotten, met name de Rode brulaap (Venezuelan Red Howler – Red Howler Monkey – Alouatta seniculus).

De Rode brulaap dankt zijn naam aan het luide, brullende geluid dat de mannetjes voortbrengen, met behulp van het sterk verlengde tongbeen.
Met dit geluid geven groepen brulapen aan elkaar door wat hun positie is. Op deze manier voorkomen ze energieverspillende confrontaties.
Ook waarschuwen ze voor eventueel gevaar. Dit geluid is tot op een afstand van drie kilometer te horen.
De rode brulaap leeft voornamelijk in de boomkruinen, waar hij zich bij voorkeur over de stevigere takken beweegt. Ze verplaatsen zich van tak naar tak door te klimmen of te springen. De rode brulaap kan tot vier meter ver springen, ondanks zijn gewicht dat tot 9 kg kan oplopen.

Iedereen kan genieten van een schitterende waarneming van een zeldzame, met uitsterven bedreigde vogel die uitsluitend voor komt in de westelijke uitlopers van de Andes in de Colombiaanse departementen Risaralda, Quindio en Valle del Cauca: het Cauca sjakohoen (Cauca Guan – Penelope perspicax).

Uit 95% van het oorspronkelijke verspreidingsgebied is de vogel verdwenen. Hij komt nu nog voor in enkele bosreservaten op berghellingen tussen de 900 en 1600 m boven de zeespiegel.
Het cauca-sjakohoen heeft een versnipperd verspreidingsgebied en daardoor is de kans op uitsterven aanwezig. De grootte van de populatie werd in 2016 door BirdLife International geschat op amper 350 tot 1500 individuen en de populatie-aantallen nemen af door habitatverlies.
Het leefgebied wordt aangetast door ontbossing en de vogel wordt nog steeds bejaagd. Om deze redenen staat deze soort als bedreigd op de Rode Lijst van de IUCN.

We stoppen even aan een 500 jaar oude boom, een Kapokboom (Kapok Tree – Ceiba petandra). Diende als 'telefoon / tamtam' tussen de verschillende stammen. Een demo overtuigt ons probleemloos.

De 70 meter hoge kapokboom is een woudreus met een dikke stam tot wel 3 m in diameter met zeer grote stutwortels aan de basis. De Maja's geloofden dat de zielen van overledenen via de stam en de takken de hemel konden bereiken. Uit de grote vruchten steekt een plukje witte watten: de kapok, de zachte haren aan de binnenkant van de vrucht. Kapok is veerkrachtig is daarom heel geschikt om kussens en matrassen te vullen. Ook isoleert het uitstekend: zowel warmte als geluid.

Kapokolie, gewonnen uit de zaden, heeft een aangename geur en smaak. Het residu na persing, kapokmeel, bevat veel eiwit en wordt in veevoer verwerkt.

Hij speelt een belangrijke rol als gastheer voor een zeer gevarieerde fauna en flora: slangen, apen, insecten, kikkers, vogels, epifytische planten zoals Bromeliaceae…

Hier hangt ook een soort liaan, de Tripa de Perro, of Dog intestinae, waarvan de manden worden gemaakt voor de plukkers in de koffieplantages.

De gids trekt onze aandacht op het geluid van de Goudpluimparkiet (Golden-plumed Parakeet – Leptosittaca branickii), een papegaaiachtige die alleen voor komt in Colombia en Peru.
Verder nog 3 andere vogelsoorten: de Witstaartsaffraangors (Stripe-tailed Yellow-Finch – Sicalis citrina), de zeer fraai gekleurde Incagaai (Green Jay – Cyanocorax yncas) (foto links) en de Gekraagde trogon (Collared Trogon – Trogon collaris) (foto rechts).

Incagaaien voeden zich met een breed scala aan insecten en andere ongewervelde dieren en verschillende graankorrels. Ze nemen zaden van ebbenhout en ook eikels die ze verbergen. Er zijn groene gaaien waargenomen die gebruik maakten van stokken als gereedschap om insecten uit boomschors te halen.

De Gekraagde trogon leeft meestal solitair of in paartjes en deze soort zit vaak lange tijd doodstil op een tak om plotseling naar een insect of hangende vruchten te duiken.

Maar daar stopt het niet mee. Een paar honderd meter verder observeren we de ene nieuwe soort na de andere. Een indrukwekkende reeks mooie vogels!
Gewone saffraangors (Saffron Finch – Sicalis flaveola flaveola), Veetiran (Cattle Tyrant – Machetornis rixosa), Gebrilde muspapegaai (Spectacled Parrotlet – Forpus conspicillatus caucae) (foto links) en als voorlopige afsluiter de Roodkraagvruchtenkraai (Red-ruffed Fruitcrow – Pyroderus scutatus) (foto rechts); een Spaanse naam om van te snoepen: *Cuervo-frutero de garganta roja!*

De ondersoort 'caucae' van de Gebrilde muspapegaai komt uitsluitend voor in deze regio. Onze zoveelste endeem! Deze ondersoort is met uitsterven bedreigd.
In het wild voeden de gebrilde muspapegaaien zich met zaden, noten, bladeren, bessen, cactus, Tamarindus en ander fruit.
Gebrilde muspapegaaien leven in kleine zwermen, maar zijn soms te zien in grotere groepen van maximaal 100 op klei-bergen om te drinken van het water dat er af vloeit of om klei te eten.
Dat klei-likken vormt een goede bron van mineralen zoals calcium voor eierleggende vrouwtjes en dient ook om het gif in sommige vruchtensoorten te neutraliseren.
De Roodkraagvruchtenkraai is niet zeldzaam maar heeft een erg versnipperd verspreidingsgebied: de Westelijke Andes van Colombia, de kust van Venezuela, zuid-oost Brazilië, noord-oost Argentinië, stuk voor stuk locaties die erg ver uit elkaar liggen.

Af en toe komen we een doorschijnende vlinder tegen, zoals deze Hypaesia Satyr – Pseudohaetera hypaesia (foto onderaan). Deze soort komt alléén voor in Colombia, Peru en Venezuela. Ook in België komen er vlinders voor waarvan de vleugels deels transparant zijn, zoals de Kolibrievlinder en de Glasvleugelpijlstaart.

Marc Lavigne fotografeert een hagedis van de familie van de skinken: Brown Prionodactylus (Pholidobolus vertebralis).
Mooie waarneming als je weet hoe moeilijk hij te vinden is en hoe weinig actief en mobiel hij is:
deze skink komt voor onder stenen, tussen bladafval en op de luchtwortels van sommige planten.
Hij is actief van 9.00u tot 13.00u, de periode waarin de insecten die deel uitmaken van zijn dieet het meest talrijk zijn. Zijn activiteit is aanzienlijk minder als het bewolkt of regenachtig is.
Om op zijn prooi te jagen wacht de hagedis onbeweeglijk tot een insect nadert en vangt hij het dan met kleine sprongen.

Aan alle mooie wandelingen komt een einde... en dan is er lunch.
Het is 13.00u, we trekken naar Café Don Manolo, nee, geen staminee, een coffee finca !
We zitten in het gebied van de koffie, de “Zona Cafetera”.
Deze zone is het belangrijkste koffieproducerende gebied van Colombia, het wordt ook Triángulo del Café (koffiedriehoek) genoemd. Sinds 2011 staat het als koffiecultuurlandschap van Colombia op de Werelderfgoedlijst van UNESCO.
Koffie is één van de belangrijkste exportproducten van het land. Armenia ligt in het hartje van deze wondermooie zone op ongeveer 1500m hoogte. Het is een heuvelachtig gebied vol koffieplantages en omringd door besneeuwde Andestoppen.
Dit gebied levert de helft van de Colombiaanse koffieproductie op, terwijl het slechts 1% van ‘s lands grondgebied beslaat.
We genieten van de uitvoerige uitleg over de planten, van de proeverij en van de 'ceremonie' waar ook de bewegingen met de handen blijkbaar het verschil maken in het aroma en de smaak van de koffie...

Dicht bij ons, in de tuin, zit een Steenduif (Ruddy Ground-dove – Colombina talpacoti caucae), (foto links) onze zoveelste soort of ondersoort die uitsluitend voor komt in Colombia!
Het lukt ons ook om een eekhoorn te spotten, de Roodstaartboomeekhoorn (Red-tailed Squirrel – Sciurus granatensis) (foto midden).
Deze is vooral in de ochtend en de late middag actief. Zaden en fruit zijn het voornaamste voedsel. De roodstaartboomeekhoorn is een belangrijke verspreider van zaden, onder meer van de wilde cacaoboom. In tijden van schaarste eet de roodstaartboomeekhoorn ook schimmels, bloemen, jonge bladeren, sap, insecten en eieren van bronskikkers.

Naast het terras waar we de koffie-ceremonie volgen komt een Suikerdiefje (Bananaquit – Coereba flaveola) (foto rechts) aangevlogen en prikt recht in een bloem.
Hun voedsel bestaat voornamelijk uit nectar en om deze te bereiken, prikt hij een gaatje in de bloemkelk. De meeste vogels bestuiven tevens de bloem, maar deze niet, vandaar de naam.

Een man van de finca vraagt ons hem te volgen want hij wil ons een vogel laten zien: de Hooglandmotmot (Andean Motmot – Momotus aequatorialis). *Deze soort zit vaak stil en kan in zijn dichte bosrijke omgeving moeilijk te zien zijn, ondanks zijn grootte. Hij eet kleine prooien zoals insecten en hagedissen en ook regelmatig vruchten..*

Om 17.00u wordt de groep opgesplitst: diegenen die niet meegaan voor de 'nachttocht' genieten van het hotel: zwemmen, wandelen, babbelen en dineren.
De 7 anderen, Petra en Patrick, Nicole, Annie, Eliane, Marc en Fred (en dus niet de Jos, wegens ziek!) gaan richting Otún Quimbaya, naar een kleine afgelegen woonst aan de Canon del Rio Barbas, waar we ook kunnen eten en drinken. Als begeleiding hebben we Juan Camilo, een hele goeie herpetoloog, gespecialiseerd in amfibieën, Esteban en een jonge dame. Ook de eigenaar van ons restaurantje komt mee, en loopt zelfs op kop.
We zijn hier op 2.000 meter hoogte, de 'place to be' voor speciale soorten.
Van hieruit vertrekken we onmiddellijk naar een moeilijk bereikbaar stromend beekje, via een lange afdaling en steile wanden, op zoek naar een zeldzame kleine gifkikker. We mogen niet slenteren, want dit beestje is dagactief, en bij schemer zouden we al te laat kunnen zijn!
Na 30' dalen en intens zoeken hebben we prijs! De Gifkikker Cauca Poison Frog – Andinobates bombetes, zwart en rood, amper 2 cm groot!
We hebben hem!
Een mini mini endeem die maar op 8 verschillende locaties voor komt. Totaal geschat verspreidingsgebied is amper 8.000 km2 (dat is met moeite de oppervlakte van 2 provincies zoals Luik en Luxemburg samen)!!!
De familie Andinobates is een geslacht van pijlgifkikkers (Dendrobatidae). De groep werd voor het eerst wetenschappelijk beschreven in 2011, wat héél recent is! Er zijn veertien soorten die allen voor komen in Colombia, Ecuador en Panama.
'Onze' Cauca Poison Frog is erg zeldzaam en kwetsbaar, zoals blijkt op de IUCN-lijst. Is amper 16-20mm groot. Andinobates bombetes is vooral bekend van de westelijke helling van Valle del Cauca (en hier staan wij dus!).

De kikkertjes bewonen de bosbodem en epifytische begroeiing in nevelwouden. De veelal dunne boompjes in de habitat zijn sterk begroeid met mossen. Het is relatief koud in deze gebieden met zo een 18-23 graden overdag en in de nacht daalt de temperatuur tot 14 graden. De mannetjes zijn territoriaal en roepen veelal vanonder een boomstam. Er is nog weinig geweten over de leefwijze van deze beestjes. De eitjes worden vermoedelijk tussen afgevallen bladeren afgezet en door de mannetjes verzorgd. De mannetjes brengen de uitgekomen kikkervissen op hun rug naar mini-poeltjes in bladoksels van bromelias.

Dan om 19.00u, een gezellig avondmaal met Spaghetti bolognese, lekker, en met de lieve hond des huizes Bella op de schoot...
Bij de start van de 2de afdaling krijgen we meteen een slangetje voorgeschoteld dat ze hebben gevangen en voor ons bijgehouden: de Pale Groundsnake (Urotheca decipiens) (foto links). Juan Camilo kan ze op naam brengen dankzij de rode buik en het aantal dwarsliggende rugschubben (een specifieke formule die wij hier ook in Europa gebruiken om soorten of ondersoorten te determineren). Veel meer vinden we ook niet over deze soort wanneer we thuis zijn. Er is heel weinig geweten over deze slang: ze leeft tussen het bladafval, men **vermoedt** dat ze eierleggend is, men **denkt** dat ze zich voedt met kikkers...

Tussen 20.00u en 22.00u doen we echt ons uiterste best om een en ander te vinden. Ondanks het feit dat het hier veel te weinig geregend heeft de laatste weken, en zodoende de vochtigheidsgraad niet gunstig is voor de meeste van de hier voorkomende soorten, gaan we toch goed scoren!
De eerste die we tegen het lijf lopen is een kikkertje uit de familie van de Fluitkikkers. Zo goed als de meest algemene kikker van Panama tot Ecuador: de Cachabi Robber Frog (Pristimantis achatinus) (foto rechts).

Verderop zien we een mooie gekko, weeral een endeem voor de westelijke en centrale Andes in Colombia! Het is de Antioquia Scaly-eyed Gecko (Lepidoblepharis duolepis), endemisch voor de Cauca vallei! Komt uitsluitend voor in regio's tussen de 1200 en de 2000 meter hoogte... we staan op zijn bovengrens!

Eén van de mooiste waarnemingen komt eraan: een glaskikker! En tevens een mooie foto van Petra.

Glaskikkers komen voor in delen van Midden- en Zuid-Amerika en leven in warme, vochtige bossen en in hoger gelegen bergbossen. De meeste soorten blijven erg klein en bereiken zelden een lengte van meer dan drie centimeter, veel soorten zijn groen van kleur.
Zowel de Engelse naam (Crystal Frog) als de Nederlandse naam zijn te danken aan de transparante huid aan de buikzijde zodat de organen zichtbaar zijn. Vaak zijn structuren als de botten, spieren en darmen duidelijk als zodanig te herkennen. Bij sommige soorten is zelfs het pompende hart zichtbaar, maar bij veel soorten wordt het hart deels aan het oog onttrokken door een wit vlies dat dient ter bescherming.
De camouflage van de kikkers is goed ontwikkeld, zo zijn zelfs de botten van sommige soorten groen van kleur. Dit komt doordat galzouten in de botten worden opgeslagen en als kleurstof worden gebruikt. Ook is ontdekt dat bepaalde pigmenten in de huid dezelfde golflengte infraroodstraling weerkaatsen als planten. Waarschijnlijk is ook dat een aanpassing om minder op te vallen en te ontsnappen aan vijanden.
Alle soorten leven op enige hoogte in struiken en bomen. De glaskikkers plakken hun eieren vaak vast onder een blad dat boven het water hangt. Van een aantal soorten is een vorm van broedzorg bekend. Als de eieren uitkomen, vallen de larven in het water waar ze zich verder ontwikkelen.

De observatie van deze Savage's Cochran Frog (Centrolene savagei) is waardevol, niet alléén omdat het een glaskikker is, maar ook en vooral omdat hij zijn eitjes beschermt door er over te gaan zitten!

Deze soort is endemisch voor de streek, zoals de vorige gekko! Hij leeft in dichte bossen, altijd in de onmiddellijke nabijheid van stromend water. En dat klopt: om het te fotograferen proberen we ons evenwicht te behouden op wankelende platte stenen die op de bodem van een snelstromend beekje liggen.

Af en toe is het ook nuttig om naar boven te kijken. Boven ons hoofd, moeilijk te zien, hoog in een boom, een Tweevingerige luiaard (Hoffmann's Two-toad Sloth – Choloepus hoffmanni).

Laat ze maar komen, die endemische soorten! Niet te geloven. Op een paar meters van die prachtige glaskikker zit een ander amfibietje, de fluitkikker Palmer's Robber Frog (Pristimantis palmeri) (foto links), een klein bruin kikkertje die eveneens uitsluitend in de regio voor komt.
En opnieuw een glaskikker: Quindio Giant Glass Frog (Centrolene quindianum) (foto rechts). Deze werd pas in 1995 beschreven en staat als 'kwetsbaar' vermeld op de IUCN-lijst. Onze 5de endemische soort van de avond. Mensen, wàt een gebied!

Tijd voor onze 2de slang van de avond. Tussen het bladafval kruipt heel snel een kleine slang weg, maar niet snel genoeg voor ons... We vangen een Atractus manizalesensis, geïdentificeerd op basis van 15 rijen schubben op de rug, niet-gekielde rugschubben en ronde buikschubben. Nog geen Engelse naam (laat staan een Nederlandse). Wat lezen we op de officiële website van IUCN: *leeft grotendeels onder de grondoppervlakte, komt voor op verschillende plaatsen in Panama en Colombia op hoogten tot maximum* ***1500 meter****. Er bestaat een* ***vermoeden*** *dat hij ook in de Cauca vallei voor komt.* We staan in de Cauca regio, op 2000 meter hoogte en we hebben er eentje in de hand!! Heel goed gevoel!

Wanneer we thuis zijn vindt Walter, na speurwerk, dan toch een officieuze Engelse naam voor deze slang: Villamaria Spindle Snake, genoemd naar Villamaria, de eerste vindplaats van deze soort.

Om 22.00u zien we onze laatste kikker van de avond, opnieuw een familielid van de fluitkikkers: de Robber Frog (Craugastor raniformis), een veel voorkomende springer, met spitse snuit en die tot 7 cm groot kan worden. Zijn verspreidingsgebied beperkt zich tot Colombia en Panama.

We zijn al een paar keer een plant met zwarte bladeren tegengekomen, maar deze keer moet hij op de foto omwille van de speciale sfeer: donkere omgeving, zwarte plant en een klein beetje kunstlicht. *Het is een Anthurium, familie van de Aronskelk. Bij ons is hij gekend als kamerplant, maar dan niet met zwarte bladeren. Anthurium heeft een luchtzuiverende werking. Dat kenmerk heeft o.a. effect op formaldehyde, ammoniak en vluchtige organische gassen. Voldoende anthuriums in een ruimte verminderen de schadelijke stoffen in gebouwen met meer dan 50% in 24 uur.*

Rond 22.00u eindigt de avondwandeling, iedereen is moe van het klimmen en van de spanning van het zoeken.
Bij de laatste helling krijgen we een prachtige sterrenhemel te zien. De lucht is helder en droog, en er is hier geen lichtvervuiling noch luchtvervuiling te bespeuren.
Heel mooi. Enkelen onder ons stoppen, om er in alle stilte volop van te genieten.
Dit had voor ons nog veel langer mogen duren...

Maandag 12 maart: vlucht Pereira-Bogotá-Cartagena. Wandeling Gabriel García Márquez.

Gisteren hadden de historische verkiezingen plaats, met deelname van de FARC als volwaardige politieke partij.
Maar die bakte er niks van.
Centro Democrático, de centrumrechtse partij die kritisch staat tegenover het vredesakkoord met de FARC, is bij de parlementsverkiezingen in Colombia als grootste uit de bus gekomen. De partij die ontstond uit de ontwapende guerrillabeweging, behaalde minder dan één procent van de stemmen.
Centro Democrático voerde hevig campagne tegen het vredesakkoord van november 2016 met de FARC. De partijen die deel uitmaken van de coalitie van president Juan Manuel Santos, de architect van het akkoord, hadden het moeilijk. De partij van Santos zakt terug van de eerste naar de vijfde plek.
Centro Democrático beschuldigt Santos, die de Nobelprijs voor de Vrede kreeg in 2016, ervan dat hij de FARC laat wegkomen met haar misdaden. De partij wil het vredesakkoord niet weg, maar vraagt wel aanpassingen.

Vanmorgen vertrekken we om 08.00u, richting luchthaven.
Maar eerst nog snel 2 nieuwe soorten vogels, die hier in de tuin rondfladderen: de Bisschopstangare (Blue-gray Tanager – Thraupis episcopus) en de Gele troepiaal (Yellow Oriole – Icterus nigrogularis).

Freddy rijdt mee met het kleine busje met de koffers, want hij moet naar de apotheek, en de grote bus raakt niet door de smalle straten van de stad.
Hij krijgt de nodige Spaanse woordenschat mee van Nicole, en het lukt: dolor de garganta, jarabe contra el tos y medicamentos: voor deze laatste is een voorschrift noodzakelijk, maar voor een toerist hoeft dat niet...!

Om 10.40u verlaat onze A319 Pereira voor een vlucht van 230 kilometer naar de hoofdstad Bogotá.
En om 13.40u landen we in Cartagena, nog eens 700 kilometer verder.
We worden opgevangen door een 'nieuwe' begeleidster, genaamd Vivian, en we rijden naar Hotel Boutique Ananda waar we nu één nacht gaan doorbrengen en later onze 2 laatste nachten op Colombiaanse bodem.

Op het programma vandaag: wandeling rond het leven en de boeken van Gabriel García Márquez.
Een paar mensen gaan niet mee, o.a. Patrick, Fred die ziek is en Koen die wel mee is vertrokken, maar op zijn stappen is teruggekeerd omdat hij zijn portefeuille op de kamer hadden laten liggen. En hij blijft dan gezellig bij ons.

Gabriel García Márquez werd op 6 maart 1927 in de Colombiaanse kustplaats Aracataca geboren. Zijn familie verhuisde nadien naar Riohacha. In 1947 verhuisde hij naar Bogotá om rechten te studeren aan de Universidad Nacional de Bogotá, studies die hij echter door gebrek aan interesse niet voltooide. In Bogotá kwam hij, na het lezen van Kafka's De Gedaanteverwisseling, tot het besef dat hij schrijver wilde worden.

Hij verhuisde naar Barranquilla om zich te wijden aan de media en literatuur. Hij werkte als columnist voor El Heraldo. Hij keerde in 1954 terug naar Bogotá, waar hij als verslaggever en filmrecensent werkte voor El Espectador. Na een kritisch verhaal over overheidspropaganda werd hij in 1955 in Europa gestationeerd. Na het verblijf in Europa keerde García Márquez terug naar Zuid-Amerika, en vestigde zich in Venezuela. Later verhuisde hij naar Cuba waar hij de communistische revolutie van Fidel Castro versloeg. De vriendschap met Castro leidde tot het oprichten van een filiaal van Castro's persbureau Prensa Latina in Bogotá.

In 1961 verhuisde hij naar New York als correspondent voor Prensa Latina. In 1967 publiceerde hij zijn meest gewaardeerde werk: Honderd jaar eenzaamheid. Door voortdurende bedreigingen door de CIA en Cubaanse vluchtelingen verhuisde hij naar Mexico, waarna hem de toegang tot de VS tot 1971 ontzegd werd.

Vanaf 1975 reisde García Márquez tussen verschillende steden zoals Mexico, Cartagena, Havana en Parijs. In 1982 ontving hij de Nobelprijs voor Literatuur.

Op 7 juli 2012 werd bekend dat Márquez aan dementie leed en geen nieuw werk meer zou publiceren. Op 17 april 2014 overleed Márquez op 87-jarige leeftijd.

Over naar onze wandeling. Eerst wordt er ons verteld dat Gabo, zoals hij hier familiair wordt genoemd, als student, zonder geld, in Cartagena aankwam in April 1948. Hij probeerde er te overnachten op een bank in het park, maar werd opgepakt door de politie wegens het schenden van de avondklok. Hij bracht zijn eerste nacht in Cartagena dus door in de gevangenis. En hij kreeg er van de politie nog een warme maaltijd bovenop.
We beginnen ons bezoek in het Museo Arte y Cultura la Presentacion, met die gekke moderne kunstwerken.

Dan wandelen we naar de Plaza Fernández Madrid en het Hotel Santa Clara, waar we niet binnen konden.
We stoppen even bij het restaurant Marzola met die grappige bordjes:

Daarna het Makondo Hotel Boutique met de muurtekening van Gabo met “"Ningún lugar en la vida es más triste que una cama vacía".
We stoppen even bij zijn huis, dat nog steeds van zijn weduwe is, al komt ze er zelden.

En we eindigen de Gabo-wandeling bij zijn graf op de binnenplaats van de universiteit (met een urne as onder zijn borstbeeld).
We bezoeken de stad zelf, met o.m. de wallen, de kleine straatjes, de bebloemde balkons, en met Salsa muziek op een pleintje.

's Avonds genieten we van een lekker diner in ons hotel, met heel veel aandacht voor de service!
We zitten in open lucht, verdeeld over verschillende tafels.
In de boom boven de tafel van Petra en Patrick zit een grote boomkikker.

Dinsdag 13 maart: transfer per boot naar Isla Múcura. Overnachting: Hotel Punta Faro.

Na het ontbijt nemen we de bus richting haven, met alle bagage. Het is 10.00u.
Aan de haven worden de koffers uit de bus gehaald en wachten we één uur in de hall van een hotel.
Ondanks het feit dat Werner alles had geregeld qua incheck in het hotel Punta Faro op Isla de Múcura, moest alles met de hand worden overgedaan...!
OK! Alle koffers terug in een bus, van bus naar boot, en om 12.00u vertrekken we richting eiland.
We hebben 4 kilometer overbrugd in 2 uur..

We sluiten onze rondreis af op het eiland Múcura, hotel Punta Faro. Met een snelboot in 2 uur comfortabel naar het eiland. Het is een resort met een mooi strand. Heerlijke zee. Allerlei activiteiten mogelijk.
We varen de haven uit en maken heel veel mooie foto's van de wolkenkrabbers van Cartagena.
Een paar van die gebouwen zijn architecturaal heel mooi!

We trekken richting Isla Múcura, een koraaleiland dat deel uitmaakt van de Archipelago of San Bernardo, in de Gulf of Morrosquillo. We zitten dus in de Caraïbische zee!
Tijdens de boottocht zien we de Bruine pelikaan (Brown Pelican – Pelecanus occidentalis) en de Grote fregatvogel (Great Frigatebird – Fregata minor).

Het eiland is vrijwel niet bewoond; een kleine groep oorspronkelijke bewoners woont er en leeft van de visvangst en er bevindt zich een luxe hotel op het eiland.
Múcura is te bereiken vanaf het 50 km naar het noordoosten gelegen Cartagena de Indias.
Het eiland herbergt een zoetwaterbron, kent een aantal palmbomensoorten en mangrovebomen. De onderwaterfauna van Isla Múcura wordt gekenmerkt door tropische vissen, koralen en sponzen.
Rondom het eiland bevinden zich duiklocaties die relatief onaangetast zijn door de afwezigheid van grootschalige scheepvaart in dit deel van de Caraïbische Zee.
Múcura is op twee manieren bekend geworden in de media. In juni en juli 2012 huurde een Colombiaanse drugsbaron, alias "Fritanga", het hele eiland af voor zijn huwelijksfeest met ruim tweehonderd gasten.
Op de laatste dag echter kwamen de Colombiaanse politie en leger aan land en arresteerden Fritanga om hem uit te leveren aan de Verenigde Staten.
Het zesdaagse feest, waar bekende Colombiaanse artiesten als Silvestre Dangond optraden, was hiermee afgesloten. Het eiland kende reeds een historie van privébezit door drugsbaronnen.
Bovendien werd in 2012 op het eiland de Colombiaanse film El Paseo 2 opgenomen.

Na 2 uur varen komen we aan in ons prachtig Hotel Punto Faro, verwelkomd met lekkere coco.

We genieten onmiddellijk van het strand: mooi weer, lekker warm oceaanwater, we kunnen snorkelen, niet zo spectaculair, maar beter dan niets...
Er wordt vooral uitgebreid gesmeerd tegen de zon die serieus brandt en veel gedronken tegen de uitdroging!

Andere reisgenoten gaan wandelen in het domein, op jacht naar waarnemingen, zoals die van de Zoomstaarttiran (Apical Flycatcher – Myiarchus apicalis) en naar mooie kiekjes, zoals de mooie shot van Annie van de Langstaarttroepiaal (Great-tailed Grackle – Quiscanus mexicanus peruvianus) in typische baltshouding met de bek in verticale positie.

Langstaarttroepialen staan bekend om hun talrijke foerageergewoonten en hun uitgebreid menu. Ze halen larven en insecten uit grasvelden, eten hagedissen, nestvogels en eieren, verwijderen parasieten van vee en eten fruit en granen (bijv. maïs, door het openen van de kolf). Ze keren voorwerpen om en zoeken daaronder naar voedsel, waaronder kreeftachtigen, insecten en wormen, ze jagen op kikkervisjes en vissen door in ondiep water te waden, en hoewel ze niet zwemmen, vangen ze vis door dicht bij het wateroppervlak te vliegen en er is zelfs waargenomen dat ze een paar centimeter in het water duiken om een vis te halen. Het is ook bekend dat ze dode insecten van de kentekenplaten van geparkeerde auto's halen, en boerenzwaluwen doden tijdens het vliegen.

Langstaarttroepialen kunnen de test uit de fabels van Aesopus oplossen - een probleem met een buis die gedeeltelijk is gevuld met water en met zwevend voedsel dat buiten het bereik ligt. Het probleem wordt opgelost door voorwerpen in het water te laten vallen om het niveau te verhogen en het voedsel binnen handbereik te brengen.

De wandelaars onder ons zijn dan ook de eersten om de Groene leguanen (Green Iguana – Iguana iguana) te zien die in het domein rondlopen.

De Groene leguaan is grotendeels vegetarisch. Hij heeft een voorkeur voor rijp fruit en bladeren van loofbomen en planten. Hij kauwt het voedsel fijn met de van uitsteeksels voorziene tanden waarna het wordt doorgeslikt. In de darmen van de leguaan zijn bacteriën aanwezig die het voedsel verder verteren. Deze bacteriën komen in de darmen van jonge dieren terecht doordat zij zand eten van het substraat en ook is waargenomen dat ze de ontlasting van volwassen dieren eten, dit wordt wel coprofagie genoemd. Zonder die bacteriën zou de leguaan het voedsel niet genoeg kunnen verteren om de voedingsstoffen op te nemen.
De leguaan is zeer goed in het ontsnappen aan predatie en schrikt er niet voor terug om uit een boom te springen op een hoogte van zes meter boven de grond. Hij vlucht vervolgens in een ondergrondse schuilplaats of duikt in het water om te ontsnappen.
De groene leguaan kwam vroeger in enorme aantallen voor maar vrijwel alle populaties zijn door toedoen van de mens sterk gedecimeerd.

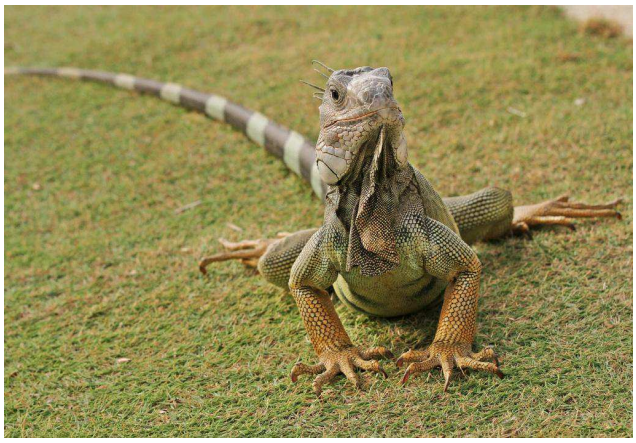

In Zuid-Amerikaanse landen is de leguaan een belangrijke bron van dierlijke eiwitten en is bovendien veel goedkoper dan bijvoorbeeld vlees van runderen. Het vlees kan gewoon uit de natuur gehaald worden -letterlijk uit een boom geplukt- en is een van de bekendste vormen van bushmeat. Het vlees van de groene leguaan is daarom populair bij de lokale bevolking en wordt in restaurants gepresenteerd als delicatesse.

Fred informeert naar de mogelijkheden om te snorkelen rond een klein koraalrif en ziet dat er ook een avond-boottocht is naar oplichtend plankton.
Walter en Fred gaan dat avontuurtje uitproberen alvorens iedereen erbij te betrekken... misschien wordt het niks.
Vertrek om 18.30u. Bootje zit vol, een 8-tal mensen met kleine kinderen.
De maan schijnt nauwelijks (morgen is het nieuwe maan)… . Een zuchtje wind. Via een geul door de mangrove naar een lagune... De kapitein gooit een ankertje uit. "*You can go for a swim! It's perfectly safe*". Het midden van de lagune is immers te diep voor de kaaimannen.
Volwassenen springen in het water en nemen hun kids mee! Deze kinderen zijn tussen de 7 en de 10 jaar oud. Walter en Fred geloven hun ogen niet: kleine gastjes die gewoon verdwijnen in het 'zwarte' water: het is pikdonker, we zien geen 2 meter voor ons uit. Na enkele seconden zijn de kids niet meer te zien. Onverantwoord!
In feite kunnen we wel min of meer raden waar ze zijn, want bij elke beweging worden hun contouren met licht afgelijnd. De zwemmers worden heel even in een fosforescerende schijn gehuld!
Wanneer wij onze handen in het water steken en hard bewegen, worden deze omringd door lichte vlekjes.

Wat is er aan de hand? Simpel : het water zit vol met (lichtgevend) plankton, namelijk Zeevonk (Sea Sparkle – Noctiluca scintillans).
De zeevonk is een relatief grote eencellige. Hij ziet eruit als een doorzichtig ballonnetje met een staart aan de achterkant.
In het voorjaar en het begin van de zomer geeft de zeevonk bij beweging licht door bioluminescentie. Dit zorgt voor lichteffecten in de golven, in de voetsporen van strandwandelaars en rond mensen die zwemmen in de zee. Deze luminescente effecten kunnen ook in België en Nederland worden waargenomen, voornamelijk bij warm weer en in ondiep water. De luminescente reactie wordt veroorzaakt door het pigment luciferine en het enzym luciferase wanneer deze in aanraking komen met zuurstof. Deze gloed is meestal blauw of groen.

Om 20.00u genieten we van een lekker avondmaal. En we hebben een jarige, de Wim! En de taart? Die zal voor morgen zijn...

Woensdag 14 maart: vrije dag: wandelen, zwemmen, snorkelen.

Vroege ochtendwandeling: Walter, Jos en Fred gaan op verkenning richting mangroves en vissersdorp, samen met Martyn, de grote baas van het hotel. Een heel leuke man die we nog een paar keer gaan tegenkomen...
Groene leguanen en verschillende kleine snelle hagedissen kruisen onze weg; te snel om te fotograferen, laat staan om te vangen!
We beginnen aan de voorbereidingen van het snorkel-event. De fun kan beginnen.
We krijgen dingen gezien, zoals scholen van witte, gele en zwarte vissen, mooie grote zee-egels, een paar grote zeesterren en donkere koraal. Niet echt spectaculair, maar wel leuk!

Toch niet echt leuk voor iedereen: Annie, Peggy en Marc zijn ziek geworden op de boot.
Maar die foto's krijg je niet te zien in het verslag en zijn uitsluitend verkrijgbaar op aanvraag ...

Ondertussen wandelen andere reisgezellen in en rond het hotel en zien o.m. Geelkopcaracara en nog verschillende grote Groene leguanen en kleinere pijlsnelle hagedisjes zoals een wijfje Wenkpootje (Rainbow Whiptail – Cnemidophorus lemniscatus) (foto).

Na een lekker buffet met kei-smakelijke dessertjes is het tijd voor een wandeling.
We krijgen een nieuwe gids, John Cabrera, mooie jonge man, maar....
Om 16.00u gaat hij met ons de tour van het eiland doen. Afspraak receptie. Blijkt dat de tour pas om 16.30u is, dat hij zich dus heeft vergist (als enige opdracht van de dag, toch sterk!) en dat niet hij, maar een 'local' de tour gidst. Nieuwe afspraak 16.30u. Marc en Fred komen er op tijd aan... niemand meer te zien... Kleine chaos.
Maar we kunnen genieten van de aanwezigheid van een Witkapduif (White-crowned Pigeon – Patagioenas leucocephala) (foto onderaan links), met de mooie lokale naam: Paloma corona blanca!
We lukken erin de groep bij te benen. Na enkele minuten verdwijnt onze gids. Weg... weg... foetsie. Hij laat de groep gewoon ter plekke achter... Waardeloze gids.
Gelukkig is het dezelfde wandeling als die van Walter, Jos en Fred van vanmorgen en kunnen we dus een woordje uitleg geven i.v.m. de mangroves.

Om 19.00 u spotten we onze 5de gekkosoort, de Aziatische Huisgekko (of Tjitjak) (Asian House Gecko – Hemidactylus frenatus) (foto rechts).

Deze gekko heeft een zeer groot verspreidingsgebied en komt in verschillende werelddelen voor. Het is van oorsprong een bosbewoner maar de tjitjak schuwt de mens niet en komt veel voor bij huizen. De tjitjak dankt zijn naam aan de geluiden die worden gemaakt om de andere sekse te lokken.

Donderdag 15 maart: boottocht naar Natuurpark Sanguaré.

We moeten vroeg ontbijten, want onze boottocht is voorzien om 06.30u: we varen naar Sanguaré NP., in gezelschap van onze totaal overbodige gids.
Petra en Patrick blijven genieten van het resort. De pijnlijke enkel van Petra vraagt om rust.
Maar geen nood. Ook al zittend kunnen ze prachtige foto's van duikende Bruine pelikanen maken.

De Reserva Natural Sanguaré is een privé natuurreservaat 'in opbouw' (± 600 ha). De kern is het overblijfsel van een droog tropisch woud en zowat 80 ha lagunes met mangrove. De omliggende zones waren vroeger landbouwgronden. In deze zones worden terug wat inheemse boomsoorten geplant om het herstellen te bevorderen. Er zijn plannen om de reserve nog verder uit te breiden.
Gelukkig krijgen we tijdens de wandeling goede info van de lokale Margarita.
Maar door de grootte van de groep mist de helft van de wandelaars de uitleg. Kan moeilijk anders, op een smal padje...
We zien veel planten en bomen die typisch zijn voor het zeldzaam geworden 'droog tropisch woud-type' zoals bepaalde soorten Kapokbomen en de Guanacaste, de nationale boom van Costa Rica.
Kiekjes van rare bomen en leuke zaaddoosjes.

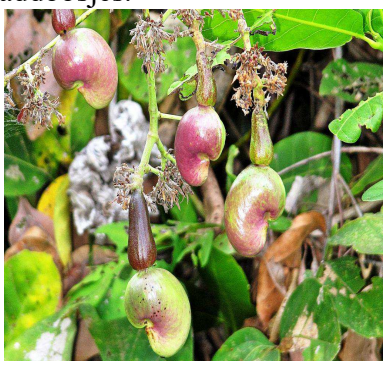

Een Blauwe landkrab (Blue Land Crab – Cardisoma guanhumi) laat zich even verrassen alvorens vliegensvlug in haar holletje te verdwijnen.
Deze krab is een alleseter en verzamelt en eet bladeren en vruchten dichtbij zijn hol terwijl hij ook insecten en aas eet. Zoals veel krabben is deze soort kannibalistisch.
Hij vindt zijn voedsel met behulp van licht- en geluiddetectoren. Uit experimenten blijkt dat krabben uit hun holen kunnen worden gelokt om het geluid van vallende vruchten te onderzoeken.

Het roofzuchtige gedrag wordt in deze krabben aangestuurd door detectie van kleine bewegende voorwerpen. Krabben van het geslacht Cardisoma kunnen kleine trillingen op de grond detecteren.
De Blauwe landkrab is een langzaam groeiende soort in vergelijking met de meeste andere krabben. Het vereist meer dan 60 vervellingen om zijn volledige grootte te bereiken, ruwweg drie keer meer dan andere soorten krab.
De krab zal in het algemeen de uitgang naar zijn hol verzegelen met behulp van modder, 6-10 dagen voor de vervelling begint, om zichzelf tegen roofdieren te beschermen.
Na de vervelling zijn krabben kwetsbaarder voor aanvallen omdat hun schaal nog niet is uitgehard.
We lunchen in een nogal primitief visrestaurant aan de baai.
Er zijn weinig gekko's die actief zijn bij daglicht. Maar toch komen we er zo eentje tegen: de Witkeeldaggekko (Yellow-headed Gecko – Gonatodes albogularis).

In de Ciénaga La Caimanera maken we een boottochtje in een mooie natuur tussen de mangroves. Spijtig genoeg krijgen we zo goed als niks uitleg. Op de ene boot doet gids Cabrera zijn mond niet open; op de andere boot krijgt Werner de 'kapitein' aan de praat...

Tijdens dit rustig tochtje observeren we niet minder dan 5 nieuwe vogelsoorten: Geelkruinkwak (Yellow-crowned Night-Heron – Nyctanassa violacea) (foto links), Witte ibis (American White Ibis – Eudocimus albus), Kleine blauwe reiger (Little Blue Heron – Egretta caerulea), Witbuikreiger (Tricolored Heron – Egretta tricolor) (foto rechts) en de zeldzame Agamireiger (Agami Heron – Agamia agami) die thuis op naam wordt gebracht dankzij een foto van Jeanine en Etienne.

De Agamireiger is een standvogel die broedt van Midden-Amerika zuidwaarts tot Peru en Brazilië. In Brazilië wordt hij ook wel Soco beija-flor, ofwel «de kolibrie reiger» genoemd omwille van zijn unieke kleurpatroon.

Deze soort is erg discreet en wetenschappelijk weinig bekend, wat een uitdaging is voor natuurbeschermers. De agamireiger wordt als kwetsbaar vermeld op de IUCN Red List vanwege habitatverlies in het Amazone-gebied.
Deze ongewone soort is zeldzaam in open gebieden. De habitat van de agami-reiger omvat moerasbossen en mangroven. Er zijn tot op heden maar heel weinig kolonies bekend, maar sommige zijn vrij groot, tot honderden of zelfs meer dan duizend nesten.
Ondanks het verbluffende verenkleed, leeft deze soort bij voorkeur teruggetrokken in de schaduw en overhangende vegetatie, en daarom worden ze zelden gezien.
Een schitterende waarneming dus, omwille van de relatieve zeldzaamheid en de moeilijkheid om hem te spotten!

We bezoeken ook even een kwekerij : opvangcentrum van krokodillen en schildpadden. Weinig verzorgd, niet aantrekkelijk.

Hier zitten Spitssnuitkrokodillen (American crocodile – Crocodylus acutus) en Brilkaaimannen (Spectacled Caiman – Caiman crocodilus), alsook de Braziliaanse reuzenschildpad (Yellow-footed Tortoise – Chelinoides denticulatus) (foto).

Het interesseert onze gids langs geen kanten. Hij kent er absoluut niks van en doet zelfs niet de moeite om de namen te lezen die boven de crocs hangen!

Om 16.00u moeten we terug naar de boot. De mannen zijn daar blijkbaar vergeten dat er getijden zijn... we moeten door het zeewater naar de boot....

Tijdens de terugtocht op zee hebben we te kampen met heel veel wind. Het koelt af en het water spat lustig over de reling, waardoor we goed nat worden. De koffer waarin het fotomateriaal wordt ondergebracht heeft water binnen gekregen, met schade als gevolg voor Etienne en Marc.
En door de nogal woeste zee en de rukwinden is Jeanine haar bril weggevlogen! En geen reserve bij want ze is pas geopereerd aan haar oog. Gelukkig zijn we bijna aan het einde van de reis...
De Fred regelt met de baas Martyn dat we onze natte kleding in een paar zakken mogen stoppen en dat ze die zouden drogen, kosteloos. Geen enkel probleem! Fantastische service. Spijtig genoeg had de Fred geen tijd genoeg om bij iedereen in elke bungalow te gaan aankloppen om hen hierover te informeren. Alleen de onmiddellijke buren hebben daar kunnen van genieten...
De afkoeling van de boottocht is achter de rug; nu gaan we ons opwarmen dankzij een lekker zwemmetje in de rustige en warm aanvoelende oceaan.

Vrijdag 16 maart: transfer per boot naar Cartagena. Bezoek van het Spaanse fort.

Terwijl we op de boot wachten die ons voor de laatste keer naar het vasteland gaat brengen, slagen we er eindelijk in om één van die snelle hagedissen te vangen die ons al ettelijke keren hebben zitten uitdagen.
Het gaat om het Wenkpootje (Rainbow Whiptail – Cnemidophorus lemniscatus), dezelfde soort als die van de foto (wijfje) van 14/3, blz. 66.
De mannetjes hebben in de paartijd felle groene en blauwe kleuren. De onderzijde van het gehele lichaam inclusief ledematen en staart is lichtblauw van kleur.
De vrouwtjes en de jongere dieren zijn bruin aan de bovenzijde en hebben negen tot tien gele lengtestrepen aan de bovenzijde van het lichaam.
De hagedis spendeert veel tijd aan het nemen van een zonnebad.

Bij gevaar kan het wenkpootje op de achterpoten snel wegvluchten waarbij de staart omhoog gehouden wordt.
Het wenkpootje staat bekend als een van de snelste reptielen ter wereld. De hagedis kan eenmaal opgewarmd door de zon een snelheid bereiken van 24 tot 28 kilometer per uur.
Het voedsel bestaat uit insecten en spinnen. Deze hagedissen worden, waar ze voorkomen, als erg nuttig gezien. Soms komen ze in grote aantallen voor en zijn ze een attractie op zich.
Een bijzonderheid is dat soms volledig parthenogene populaties voorkomen. Dit wil zeggen dat er alleen vrouwtjes zijn en er geen mannetjes voorkomen.

We vertrekken om 09.15u richting Cartagena. Er valt ons iets op: Patrick draagt een short! Van al de keren dat we samen op vakantie zijn gegaan, is dit naar mijn weten de eerste keer!
Mooie zichten van Cartagena vanop het water, wanneer we de haven naderen.

Om 12.00u staan we terug in ons gekende Ananda Hotel, waar we maandagavond ook hebben overnacht.
Heel mooi hotel, in een rustig smal straatje, dicht bij de oude stad.

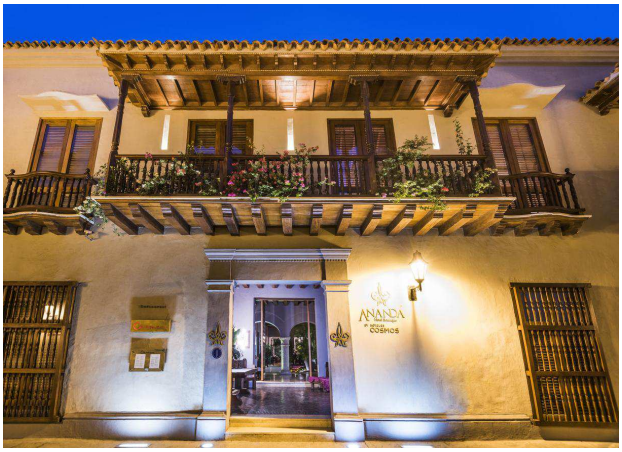

We sleuren een beetje met onze koffers omdat de grote bus de smalle straatjes niet kan inrijden.
Onze kamers zijn nog niet klaar, maar er wordt ons beloofd dat alles oké zal zijn tegen 15.00u.
We mogen wel kamer 101 gebruiken om ons even te verfrissen/douchen/omkleden.
Na 2 uur wachten wordt de eerste kamer vrijgegeven. Druppelsgewijs volgen er andere kamers.
Koen en Wim krijgen kamer 101, waar, zoals Koen het mooi uitdrukt, de helft van België is komen douchen. Die kamer moet inderdaad opnieuw in orde worden gebracht.
Jos en Marc moeten het langst wachten op hun sleutel. Niet leuk. Maar voor Petra en Patrick is het andere koek. De man die in kamer 303 zit wil er niet uit. Zit in de kamer, met zijn bagage en weigert uit checken. De Manager komt er zich mee moeien, maar zonder resultaat.
Ondertussen blijkt die meneer met de receptie te hebben gebeld om zijn verblijf te verlengen,... en de receptie is erin getrapt!

Om ons bezoek aan Cartagena niet langer uit te stellen, kunnen Petra en Patrick gebruik maken van onze kamer nr. 201 om hun koffers veilig kwijt te geraken.
Laat ons hopen dat na de wandeling alles in orde is.

Rond 16.00u vertrekken we met de bus voor een bezoek aan oud Cartagena met zijn beroemde Castillo San Felipe de Barajas.

We genieten van de verhalen van Edgar, een hele goede gids! Tijdens de korte busrit geeft hij ons wat algemene informatie mee, zoals:
– in Colombia is er een verplichte legerdienst. Die duurt 1 jaar voor de adolescenten die normaal school hebben gelopen, en 2 jaar voor diegenen die de school te vroeg hebben verlaten!
– what's in a name?:
Indegenos -> dat is wat wij Indianen noemden
Indianen + blanken = Mesties
Zwarten + blanken = Mulat (niet Afrikanen, want niet alle Afrikanen zijn negers)
Spanjaarden van Europa + Spanjaarden geboren in de Zuid-Amerikaanse kolonie = Creolen
Zwarte + Indiaan = Miskito

Cartagena is een stad vol historie. Niet alleen het oude ommuurde centrum, maar ook daaromheen kun je jezelf onderdompelen in geschiedenis. Eén van de belangrijkste historische bezienswaardigheden in Cartagena is Castillo San Felipe de Barajas, het grootste fort ooit gebouwd door de Spanjaarden in een kolonie.
Op de heuvel San Lázaro in Cartagena werd in het jaar 1536 begonnen met de bouw van dit machtig fort. Colombia was destijds een Spaanse kolonie en samen met Afrikaanse slaven legden Spaanse militairen de eerste steen. Het fort werd gebouwd met bakstenen en rotsblokken, op een heuvel, zodat het voldoende boven de zee uitstak om alles goed te overzien. Iedere beweging van de vijand werd op deze manier zichtbaar voor de Spanjaarden, die de stad met veel succes wisten te verdedigen.
Cartagena werd constant aangevallen door de Fransen en de Britten. Toch werd het fort slechts één keer ingenomen door de vijand, namelijk in 1697 door de Fransen. Castillo de San Felipe liep meerdere keren schade op en werd steeds weer gerestaureerd. In 1657 werd het fort groter gemaakt, om in 1763 nogmaals te worden uitgebreid. Uiteindelijk waren er maar liefst 60 tot 65 kanonnen aanwezig om de stad te beschermen.
De Strijd om Cartagena was een belangrijk onderdeel tijdens de Oorlog om Jenkin's Oor in de jaren 1739 en 1742, tussen de Engelsen en Spanjaarden.

De oorlog is vernoemd naar het afgesneden oor van de handelskapitein Robert Jenkins. Deze presenteerde in 1738 aan het Britse Parlement een afgesneden oor, naar verluidt zijn eigen oor, als

bewijs van gewelddadige Spaanse aanvallen tegen Britse zeelieden.
In het jaar 1741 viel de Britse admiraal Edward Vernon het fort aan met als doel het te vernietigen. Dit deed hij met een leger van maar liefst 27.000 manschappen, 186 schepen en 2000 kanonnen, terwijl de Spaanse militair Blas de Lezo de stad verdedigde met slechts 3600 mannen en 6 schepen.

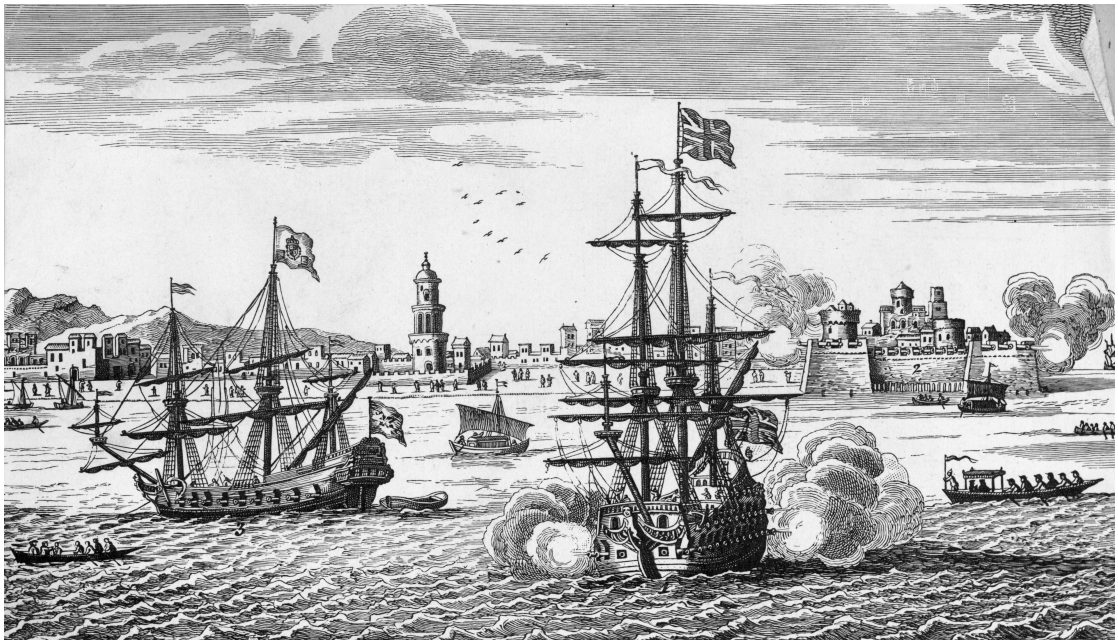

Hoewel Lezo tijdens zijn militaire carrière een arm, een been en een oog verloor, maakte hij handig gebruik van elke strategie en tactiek die hij tot zijn beschikking had. Vanuit het machtige Castillo de San Felipe versloeg hij de Britten door onder andere verrassingsaanvallen en goed uitgedachte plannen. Echter, de meeste doden vielen uiteindelijk door ziekte, met name Gele koorts. De strijd duurde 67 dagen, waarna de Britten zich terug trokken en 18.000 doden en gewonden achter lieten. Een paar weken na het einde van de strijd stierf ook Lezo zelf door ziekte. Het beschadigde fort zou later worden gerestaureerd.
Castillo de San Felipe is goed bewaard gebleven en tegenwoordig kun je deze bijzondere constructie bewonderen, waaronder de mooie torentjes en de kanonnen die al die jaren zijn blijven staan. De Spanjaarden bouwden een uitgebreid netwerk van 600 meter aan tunnels om zichzelf te beschermen en de vijand te verrassen. Verdwaal in een doolhof van diepe donkere gangen en kom steeds ergens anders op het fort uit. In de gangen heerst doodse stilte, en als je alleen bent is dit behoorlijk avontuurlijk.
Tegenwoordig staat het fort te midden van nieuwe wolkenkrabbers en oude gekleurde huisjes. Al wandelend over het immense bouwwerk hebben we dus ook een prachtig uitzicht over de stad. Opeens zien we dat Cartagena meer is dan alleen het oude centrum. Daarnaast is het contrast tussen oud en nieuw bijzonder om te zien.

We bezoeken uitvoerig het fort, bekijken de batterijen kanonnen van dichtbij, lopen door de tunnels, strelen de Castillo-poezen en genieten van de uitzichten.

En dan naar het 2de fort: San Sebastian de Postillo, waar een mooi gedekte tafel staat te wachten...
We eten in de Club de Pesca met Vivian en Christiana die ons zal vergezellen naar de Salsa-bar.
Lekker eten in gezellige sfeer, in de haven, mooi terras, onder een prachtige boom, met een zalige temperatuur rond de 27 gr. om 19.00u!

Aan tafel “vergeet” Vivian te bellen om te weten of de soap met de kamer 303 al is opgelost. Ja dus, alles OK, kamer van P&P is eindelijk vrij, de man is weg.
Dan spreken we duidelijk af met Vivian en Christiana: eerst de 9 mensen afzetten in het hotel Ananda, P&P de tijd geven om koffers van 201 naar 303 te doen, en dan de 7 Salsa-ers afzetten in de Havana Club.
Maar er is niet veel aan te vangen met onze begeleidster: 10 minuten later staan we aan de Havana club in plaats van aan het hotel! Voor de zoveelste keer van gedacht veranderd zonder enige communicatie! En de zaak nu in de goede normale volgorde doen kost ons een half uur omrijden!
En als toppunt: kamer 303 is dus niet vrij, in tegenstelling met wat Vivian ons verteld heeft!
Die man bezet nog altijd de kamer!
P&P krijgen dan in allerijl de 302. Oeps! Dus toch een kamer vrij?? In tegenstelling met wat ons werd gezegd dat het hotel proppensvol zat?
Weinig betrouwbaar, onze Vivian...

Terwijl we de koffers daar naar binnen brengen, komt die eenzaat naar buiten en mompelt iets in de zin van: “zijn jullie dat die mij hier wilden weg krijgen?”

Dan eindelijk naar de Salsa-bar, met Christiana.
Afspraak met de reisagent was dat er één of 2 flessen rum op tafel zouden staan, tegen betaling uiteraard, om te vermijden dat de mensen de avond doorbrengen met een glas water.
Maar opeens moeten we entreegeld betalen, 30.000 pesos per persoon.
Nee dus. De Fred herinnert de begeleidster aan de afspraken en daarmee uit.

Om 21.00u valt hier nog niks te beleven. Er komen wel mensen binnen, maar geen Colombianen. Puur toeristische aangelegenheid, met Argentijnen, Amerikanen, Brazilianen, Nederlanders en Belgen...
Om 22.00u, wel muziek, maar nog niemand op de dansvloer.
Om 22.30 komen de muzikanten binnen... ze blijven maar komen. Uiteindelijk 7 muzikanten en 5 zangeressen op het podium... het feest kan beginnen... Live music! Live Salsa!!

Zelf Werner en Christiana enerzijds, en Nicole en Patrick en heel even de Fred anderzijds, beginnen er aan!
Uiteindelijk komt Nicole dan toch aan haar Salsa-trekken door zelf drie keer een Colombiaan uit te nodigen. Bravo!
En ze moet niet onderdoen met haar Salsa-kunstjes! Duidelijk heel wat Salsa-lesuren achter de rug!

Rond 01.00u vertrekt Werner te voet, Petra, Peggy en Wim met de taxi. Afgesproken tarief was 20.000 pesos, maar dat worden er 50.000 bij aankomst. Petra weigert, en de man kan 'fluiten'!
Een uur later verlaten Nicole, Patrick en Fred op hun beurt de scène....
Het was een hele leuke belevenis!

Zaterdag 17 maart: halve dag vrij. Vluchten Cartagena-Bogotá-Madrid.

Eliane meet de schade op van een serieus verbrande arm... Iets te weinig gesmeerd? Iets te veel zon? Of een beetje van beide... Ziet er wel pijnlijk uit!

We genieten van een vrije en zonovergoten voormiddag met temperaturen rond de 34 graden in de schaduw van de smalle straatjes van het mooie Cartagena, met prachtige balkonnetjes en vele bloemen.

Uitgekozen moment om te wandelen in de oude stad, souvenirtjes te kopen en vooral ervoor zorgen om in de gezellige straatjes in de schaduw te lopen!

Na deze warme wandeling genieten we, in het hotel, van een laatste maaltijd op Colombiaans grondgebied.
De helft van de groep installeert zich binnen, de andere helft blijft buiten, onder grote parasols.

En dan gaat alles heel snel: 13.00u check out hotel, 15.00u de bus, 16.00u vlotte check in en we krijgen zelfs een vlucht vroeger wat ons in Bogotá meer ruimte geeft, 17.00u vertrek voor een vlucht van 668 kilometer, 19.15u landing in de hoofdstad, onze volgende vlucht sluit mooi aan, zonder enige stress en om 22.00u zit iedereen op zijn plaats in onze B787 die ons naar Madrid zal brengen. Whouawh! Zó vlot en zó snel kan dat gaan!
Maar dan.....
In plaats van te vertrekken blijven we nog tot 23.00u aan de grond genageld!
De reden is dat er, terwijl ons vliegtuig nog stil staat op de tarmac, een man met zwarte hoed recht staat, beetje zenuwachtig begint te doen, verklaart dat hij een belangrijke koffer ergens is vergeten en dat hij wil uitstappen. Dit wordt hem eerst niet toegestaan, maar na veel palaver dan toch wel. Maar dan moet ook zijn bagage uit het vliegtuig worden verwijderd. En de zetels in de onmiddellijke omgeving van zijn plaats gecontroleerd op eventuele gevaarlijke stoffen...
Met al dat tumult vertrekken we dus één uur later. Vreemd toch dat men een vliegtuig met 225 passagiers aan de grond houdt voor iemand die “ergens” een koffer is vergeten...
We zijn vertrokken voor 8.337 kilometer en vliegen op 12.496 meter hoogte.
Rustige nachtvlucht zonder turbulenties.

Zondag 18 maart: einde reis.

We landen in Madrid om 13.41u, lokale tijd, dat is 07.41u in Bogotá, een vlucht van 8u 40'.
Nu nog onze connectie halen in de andere Terminal.
Geen enkel probleem, alles verloopt vlot. Om 15.00u begint onze boarding; onze A321 vertrekt om 15.50u en exact 2 uur later landen we in Brussel.
De bagageband schiet in gang, er wordt geknuffeld, iedereen neemt afscheid van andere reisgenoten en gaat zijn eigen weg, richting home.
We blikken heel tevreden terug op een intens beleefde natuurreis!
Dank aan Annie, Eliane, Els, Jeanine, Nicole, Peggy, Petra, Etienne, Jos, Koen, Marc, Patrick, Walter, Werner en Wim, en tot de volgende natuurreis!

Fred

AMFIBIEËN

Boleettongsalamander	Nauta Mushroomtongue Salamander	Bolitoglossa altamazonica
Boleettongsalamander	Mushroomtongue Salamander spec.	Bolitoglossa spec.
Boliviaanse fluitkikker	Bolivian White-lipped Frog	Leptodactylus bolivianus
Boomkikker	Boettger's Colombian Treefrog	Dendropsophus columbianus
Boomkikker	Sarayacu Treefrog	Dendropsophus sarayacuensis
Boomkikker	Flat-headed Bromeliad Treefrog	Osteocephalus planiceps
Boomkikker	Eirunepe Snouted Treefrog	Scinax garbei
Boomkikker	Blue-flanked Treefrog	Boana calcarata
Boomkikker	Pigmy Hatchet-faced Treefrog	Sphaenorhynchus carneus
Fluitkikker	Robber Frog	Craugastor raniformis
Fluitkikker	Cachabi Robber Frog	Pristimantis achatinus
Fluitkikker	Palmer's Robber Frog	Pristimantis palmeri
Gewone melkboomkikker	Veined Treefrog	Trachycephalus typhonius
Gifkikker	Cauca Poison Frog	Andinobates bombetes
Glaskikker	Quindio Giant Glass Frog	Centrolene quindianum
Glaskikker	Savage's Cochran Frog	Centrolene savagei
Groengestreepte gifkikker	Three-striped Poison Frog	Ameerega trivittata
Pad	Crested Forest Toad	Rhinella margaritifera
Reuzenfluitkikker	Smoky Jungle Frog	Leptodactylus pentadactylus
Reuzen makikikker	Giant Monkey Frog	Phyllomedusa bicolor
Reuzenpad	CaneToad	Rhinella marina
Smalbekkikker	Bassler's Humming Frog	Chiasmocleis bassleri

REPTIELEN

Arrauschildpad	Giant Amazon River Turtle	Podocnemis expansa
Aziatische huisgekko	Asian House Gecko	Hemidactylus frenatus
Braziliaanse reuzenschildpad	Yellow-footed Tortoise	Chelonoides denticulatus
Brilkaaiman	Spectacled Caiman	Caiman crocodilus
Daggekko	Bridled Forest Gecko	Gonatodes humeralis
Dwergleguaan	Amazon Wood Lizard	Enyalioides laticeps
Gekko	Antioquia Scaly-eyed Gecko	Lepidoblepharis duolepis
Gewone ameiva	Giant Ameiva	Ameiva ameiva
Groene leguaan	Green Iguana	Iguana iguana
Huisgekko	Tropical House Gecko	Hemidactylus mabouia
Rouwgekko	Mourning Gecko	Lepidodactylus lugubris
Skink	Brown Prionodactylus	Pholidobolus vertebralis
Slang	Wucherer's Ground Snake	Xenopholis scalaris
Slang	Pale Ground Snake	Urotheca decipiens
Slang	Villamaria Spindle Snake	Atractus manizalesensis
Spitssnuitkrokodil	American crocodile	Crocodylus acutus
Terekayschildpad	Yellow-spotted River Turtle	Podocnemis unifilis
Valse koraalslang	False Coral Snake	Oxyrhopus petolarius
Wenkpootje	Rainbow Whiptail	Cnemidophorus lemniscatus
Witkeeldaggekko	Yellow-headed Gecko	Gonatodes albogularis

VOGELS

Agamireiger	Agami Heron	Agamia agami
Amazoneijsvogel	Amazon Kingfisher	Chloroceryle amazona
Amerikaanse reuzenijsvogel	Ringed Kingfisher	Megaceryle torquata
Andessijs	Andean Siskin	Spinus spinescens
Anioema	Horned Screamer	Anhima cornuta
Bisschopstangare	Blue-gray Tanager	Thraupis episcopus
Blauwgele ara	Blue-and-yellow Macaw	Ara ararauna
Boerenzwaluw	Barn Swallow	Hirundo rustica
Bruine pelikaan	Brown Pelican	Pelecanus occidentalis
Bruinstaarthoornkolibrie	Buff-tailed Coronet	Boissonneaua flavescens
Cauca sjakohoen	Cauca Guan	Penelope perspicax
Cayenne-kievit	Pied Plover	Vanellus cayanus
Chileense kievit	Southern Lapwing	Vanellus chilensis
Driestrepentiran	Three-striped Flycatcher	Conopias trivirgatus berlepschi
Eikelspecht	Acorn Woodpecker	Melanerpes formicivorus
Fluweeltangare	Silver-beaked Tanager	Ramphocelus carbo
Gebrilde muspapegaai	Spectacled Parrotlet	Forpus conspicillatus
Geelkopcaracara	Yellow-headed Caracara	Milvago chimachima
Geelkruinkwak	Yellow-crowned Night-Heron	Nyctanassa violacea
Geelvleugel ara	Scarlet Macaw	Ara macao
Gekraagde Incakolibrie	Collared Inca	Coeligena torquata
Gekraagde trogon	Collared Trogon	Trogon collaris
Gele troepiaal	Yellow Oriole	Icterus nigrogularis
Geoorde treurduif	Eared Dove	Zenaida auriculata
Gewone saffraangors	Saffron Finch	Sicalis flaveola flaveola
Glansberghoningkruiper	Glossy Flowerpiercer	Diglossa lafresnayii
Goudpluimparkiet	Golden-plumed Parakeet	Leptosittaca branickii
Grijze buizerd	Gray Hawk	Buteo plagiatus
Groene ijsvogel	Green Kingfisher	Chloroceryle americana
Grootsnavelstern	Large-billed Tern	Phaetusa simplex
Grote fregatvogel	Great Frigatebird	Fregata minor
Grote geelkopgier	Greater Yellow-headed Vulture	Cathartes melambrotus
Grote kiskadie	Great Kiskadee	Pitangus sulphuratus
Grote zilverreiger	Great Egret	Ardea alba
Hoatzin / Stinkvogel	Hoatzin	Opisthocomus hoazin
Hooglandmotmot	Andean Motmot	Momotus aequatorialis
Incagaai	Green Jay	Cyanocorax yncas
Jacarinagors	Blue-black Grassquit	Volatinia jacarina
Kleine blauwe reiger	Little Blue Heron	Egretta caerulea
Koereiger	Cattle Egret	Bubulcus ibis
Langstaartnimf	Long-tailed Sylph	Aglaiocercus kingii
Langstaarttroepiaal	Great-tailed Grackle	Quiscanus mexicanus
Leigrijze buizerd	Slate-colored Hawk	Buteogallus schistaceus
Leljacana	Wattled Jacana	Jacana jacana
Mangrovereiger	Striated Heron	Butorides striata

Maskerberghoningkruiper	Masked Flowerpiercer	Diglossa cyanea
Montezuma oropendola	Montezuma Oropendola	Psarocolius montezuma
Noordelijke huiswinterkoning	House Wren	Troglodytes aedon
Purperzwaluw	Purple Martin	Progne subis
Reuzenlijster	Great Thrush	Turdus fuscater
Rode tiran	Vermilion Flycatcher	Pyrocephalus rubinus
Roestrugoropendola	Russet-backed Oropendola	Psarocolius angustifrons
Roodbrauwspitssnavel	Rufous-browed Conebill	Conirostrum rufum
Roodbuiktangare	Crimson-backed Tanager	Ramphocelus dimidiatus
Roodkopgier	Turkey Vulture	Cathartes aura
Roodkraaggors	Andean Sparrow	Zonotrichia capensis
Roodkraagvruchtenkraai	Red-ruffed Fruitcrow	Pyroderus scutatus
Roodkruinspecht	Red-crowned Woodpecker	Melanerpes rubricapillus
Roodoorbergtangare	Scarlet-bellied Mountain Tanager	Anisognathus igniventris
Rosse tijgerroerdomp	Rufescent Tiger-Heron	Tigrisoma lineatum
Steenduif	Ruddy Ground-dove	Colombina talpacoti caucae
Suikerdiefje	Bananaquit	Coereba flaveola
Toermalijnzonnekolibrie	Tourmaline Sunangel	Heliangelus exortis
Tropische koningstiran	Tropical Kingbird	Tyrannus melancholicus
Veetiran	Cattle Tyrant	Machetornis rixosa
Vorkstaartkoningstiran	Fork-tailed Flycatcher	Tyrannus savana
Wielewaaltroepiaal	Oriole Blackbird	Gymnomystax mexicanus
Witbuikreiger	Tricolored Heron	Egretta tricolor
Witbuikzwaluw	White-winged Swallow	Tachycineta albiventer
Witkaakweidespreeuw	Eastern Meadowlark	Sturnella magna
Witkapduif	White-crowned Pigeon	Patagioenas leucocephala
Witkeelkoningstiran	White-throated Kingbird	Tyrannus albogularis
Witkeeltachuri	White-throated Tyrannulet	Mecocerculus leucophrys
Witstaartsaffraangors	Stripe-tailed Yellow-Finch	Sicalis citrina
Witte ibis	American White Ibis	Eudocimus albus
Witvleugelparkiet	White-winged Parakeet	Brotogeris versicolurus
Zoomstaarttiran	Apical Flycatcher	Myiarchus apicalis
Zwaardkolibrie	Sword-billed Hummingbird	Ensifera ensifera
Zwarte gier	Black Vulture	Coragyps atratus
Zwartkeelberghoningkruiper	Black-throated Flowerpiercer	Diglossa bruneiventris
Zwartkeelkardinaal	Red-capped Cardinal	Paroaria gularis
Zwartrugkardinaal	Black-backed Grosbeak	Pheucticus aureoventris
Zwartsnavellijster	Black-billed Thrush	Turdus ignobilis

ZOOGDIEREN

Brilbeer	Spectacled Bear	Tremarctos ornatus
Capibara	Capybara	Hydrochoerus hydrochaeris
Dwergzijdeaapje	Pygmy Marmoset	Cebuella pygmaea
Gewone Wolaap	Brown Woolly Monkey	Lagothrix lagotricha
Grijsgroen doodshoofdaapje	Common Squirrel Monkey	Saimiri sciureus
Hoffmannluiaard	Hoffmann's Two-toad Sloth	Choloepus hoffmanni
Orinocodolfijn	Amazon River Dolphin	Inia geoffrensis
Rode Brulaap	Red Howler Monkey	Alouatta seniculus
Roodstaartboomeekhoorn	Red-tailed Squirrel	Sciurus granatensis
Tweestrepige zakvleermuis	Greater Sac-winged Bat	Saccopteryx bilineata
Witstaarthert	White-tailed Deer	Odocoileus virginianus
Witvoorhoofdkapucijnaap	White-fronted Capuchin	Cebus albifrons
Zwartrugtamarin	Black Mantled Tamarin	Saguinus nigricollis

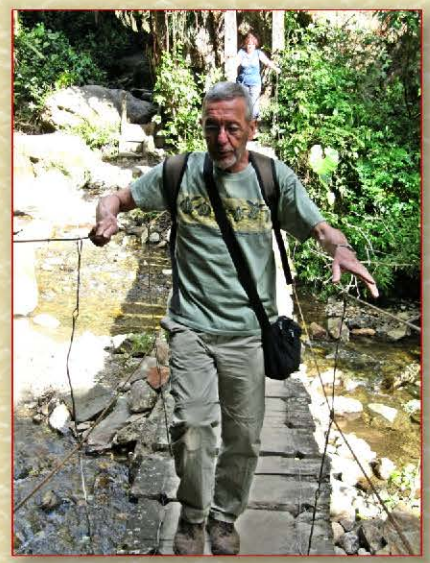

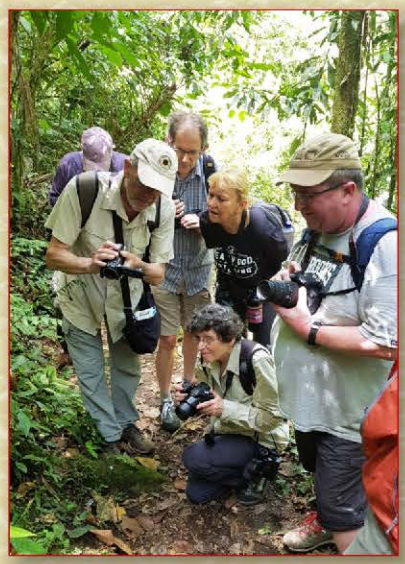

EXIT
CAMP
KAWARTHA

BOGOTA BEER COMPANY
LA BODEGA

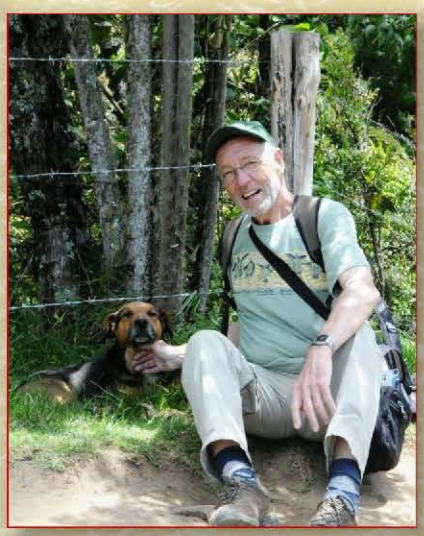

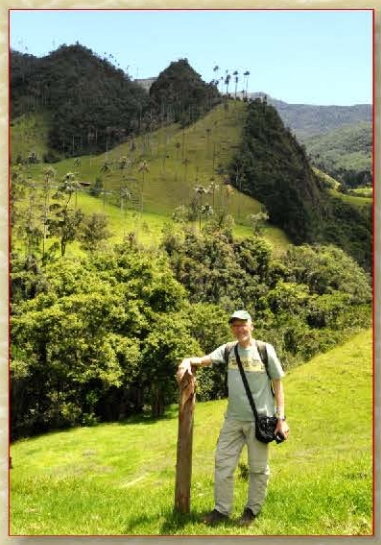

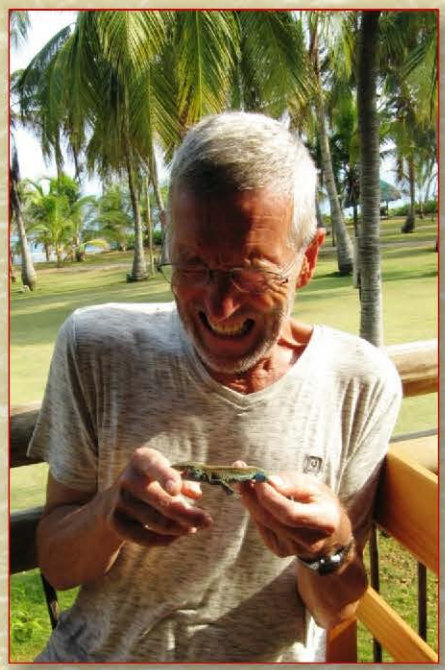

Three-striped Poison Frog

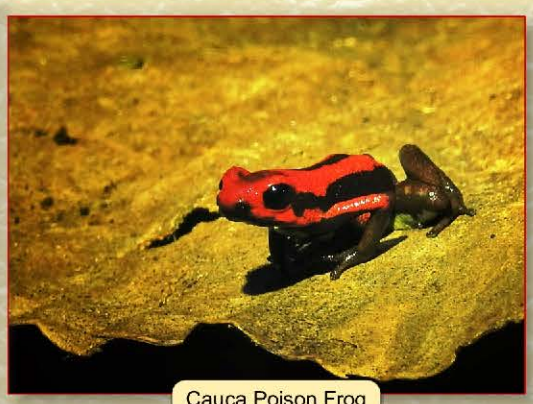

Cauca Poison Frog

Glass Frog

Savage's Cochran Frog

Veined Treefrog

Pigmy Hatchet-faced Treefrog

Crested Forest Toad

Cachabi Robber Frog

Smoky Jungle Frog

Flat-headed Bromeliad Treefrog

Bolivian White-lipped Frog

Eirunepe Snouted Treefrog

Blue-flanked Treefrog

Palmer's Robber Frog

Bassler's Humming Frog

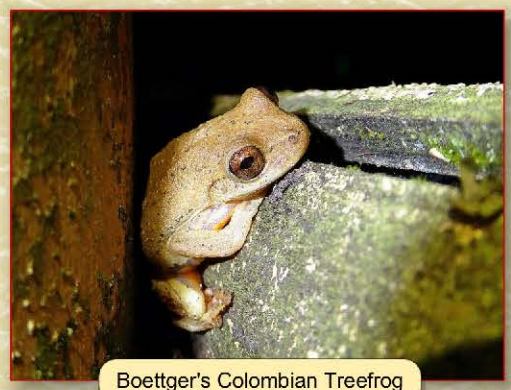

Boettger's Colombian Treefrog

Giant Monkey Frog

Sarayacu Treefrog

Robber Frog

Cane Toad

Mushroomtongue Salamander spec.

Nauta Mushroomtongue Salamander

Tropical House Gecko

Asian House Gecko

Bridled Forest Gecko

Yellow-headed Gecko female

Mourning Gecko

Amazon Wood Lizard

Antioquia Scaly-eyed Gecko

Brown Prionodactylus

Male

Rainbow Whiptail

Female

Giant Ameive

Green Iguana

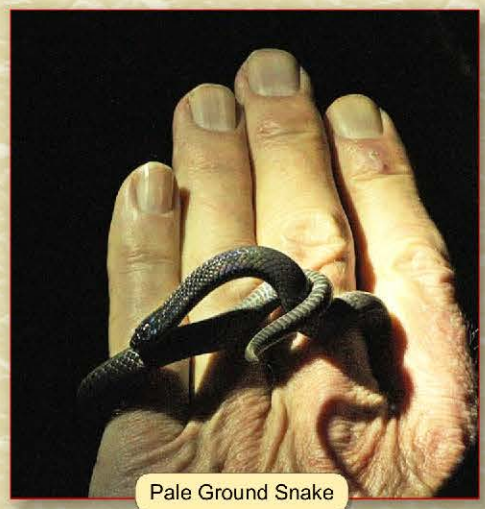

Pale Ground Snake

Villamaria Spindle Snake

False Coral Snake

American Crocodile

Wucherer's Ground Snake

Spectacled Caiman

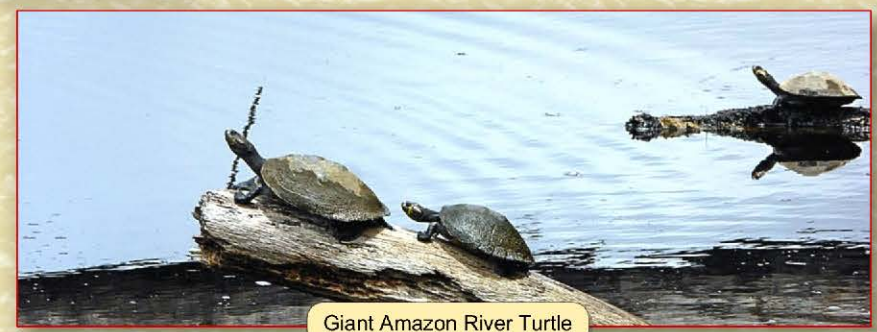

Giant Amazon River Turtle

Yellow-spotted River Turtle

Yellow-footed Tortoise

Grijsgroen doodshoofdaapje

Rode brulaap

Witvoorhoofdkapucijnaap

Gewone wolaap

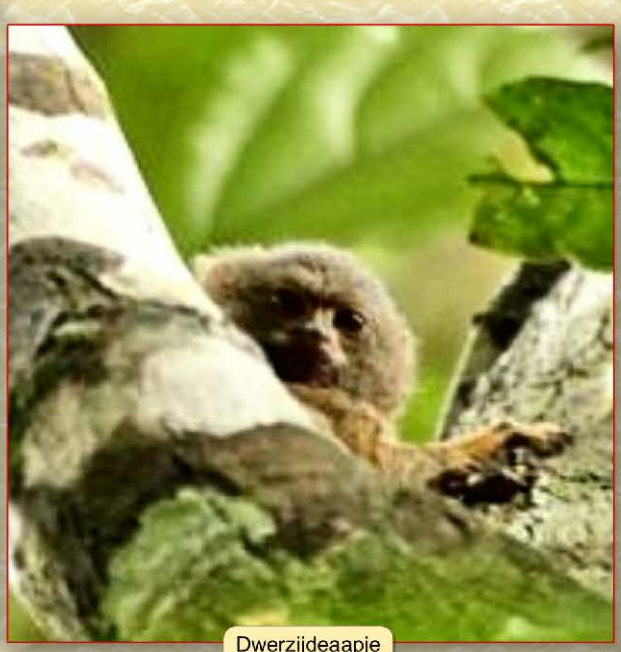

Dwerzijdeaapje

Zwaerrugtamarin

Tweestrepige zakvleermuis

Capibara

Roodstaartboomeekhoorn

Orinocodolfijn

Hoffmannluiaard

Witbuikreiger

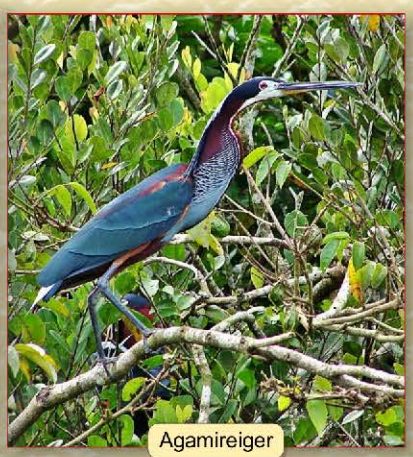
Agamireiger

Kleine blauwe reiger

Grote zilverreiger

Leljacana

Geelkruinkwak

Mangrovereiger

Witte ibis

Grootsnavelstern

Bruine pelikaan

Anioema

Grote fregatvogel

Koereiger

Cayenne-kievit

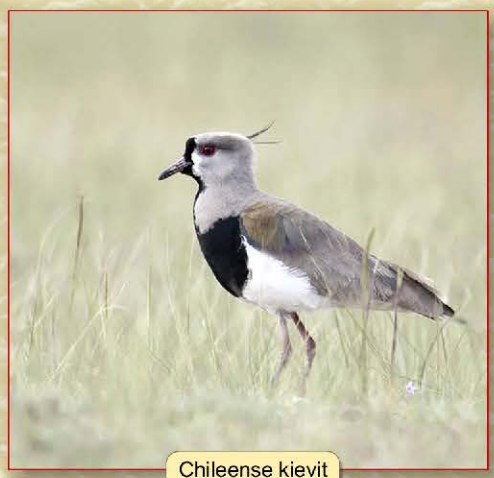

Chileense kievit

Groene ijsvogel

Amerikaanse reuzenijsvogel

Amazoneijsvogel

Rosse tijgerroerdomp

Eikelspecht

Roodkruinspecht

Witbuikzwaluw

Purperzwaluw

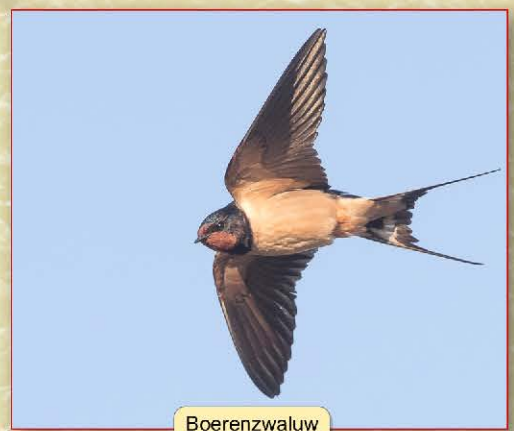

Boerenzwaluw

Blauwgele ara

Geelvleugelara

Gebrilde muspapegaai

Goudpluimparkiet

Witvleugelparkiet

Witkapduif

Steenduif

Geoorde treurduif

Grote geelkopgier

Roodkopgier

Zwarte gier

Leigrijze buizerd

Grijze buizerd

Geelkopcaracara

Toermalijnzonnekolibrie

Bruinstaarthoornkolibrie

Gekraagde Incakolibrie

Langstaartnimf

Zwaardkolibrie

Hoatzin

Langstaarttroepiaal

Andessijs

Roodkraagvruchtenkraai

Wielewaaltroepiaal

Gele troepiaal

Hooglandmotmot

Zwartsnavellijster

Reuzenlijster

Zwartkeelkardinaal

Cauca Sjakohoen

Zwartrugkardinaal

Gewone saffraangors

Jacarinagors

Roodkraaggors

Grote kiskadee

Roodbrauwspitssnavel

Witstaartsaffraangors

Rode tiran

Zoomstaarttiran

Witkaakweidespreeuw

Roodbuiktangare

Vorkstaartkoningstiran

Fluweeltangare

Roodoorbergtangare

Bisschopstangare

Witkeelkoningstiran

Tropische koningstiran

Veetiran

Driestrepentiran

Glansberghoningkruiper

Maskerberghoningkruiper

Zwartberghoningkruiper

Gekraagde trogon

Incagaai

Noordelijke huiswinterkoning

Witkeeltachuri

Suikerdiefje

Montezuma oropendola

Nesten Oropendola

Roestrugoropendola

Fulgorid Planthopper

Krekel

Zweepspin

Wandelende tak

Hypaesia satyr

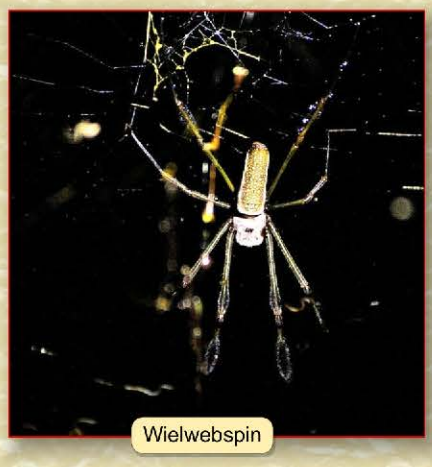

Wielwebspin

Wandelende tak